

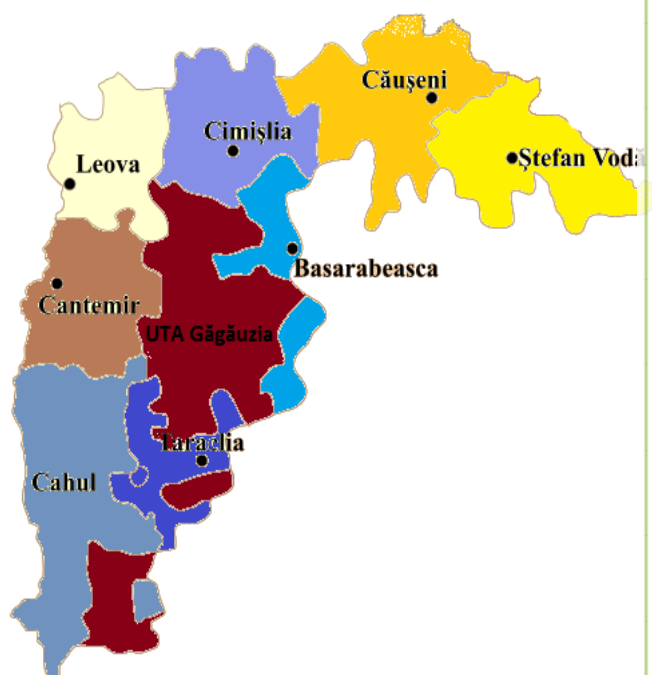

Ministerul Dezvoltării
Regionale și Construcțiilor

Agencia de Dezvoltare
Regională Sud

RAPORT privind implementarea Planului de activitate pentru semestrul I, anul 2013

Cimișlia

Iulie 2013

CUPRINS

Acronime	3
Introducere	4
Sumar executiv	5
OBIECTIVUL 1. Consolidarea procesului de planificare strategică și programare.....	8
1.1. Elaborarea Planurilor regionale sectoriale pe domeniile AAC, MDS și EE	8
1.2. Elaborarea studiilor și analizelor pentru Regiunea de Dezvoltare Sud	11
1.3. Activități în cadrul procesului de elaborare a strategiei privind managementul deșeurilor navale pe Dunăre (CO-WANDA)	12
1.4. Activități în cadrul procesului de elaborare a strategiei privind vulnerabilitatea resurselor de apă în condițiile schimbărilor climatice (CC-WARE)	13
1.5. Participarea în elaborarea și/sau modificarea actelor legislative și normative privind dezvoltarea regională	14
1.6. Monitorizarea și evaluarea implementării SDR și POR Sud, raportarea către MDRC	14
OBIECTIVUL 2. Asigurarea unui management eficient și transparent al proiectelor investiționale implementate în RDS	19
2.1. Planificarea, organizarea și administrarea procedurilor de achiziții publice	19
2.2. Implementarea proiectelor de dezvoltare regională și asigurarea unui management financiar eficient în implementarea proiectelor	20
2.3. Mediatizarea pe parcurs a rezultatelor proiectelor de dezvoltare regională	24
2.4. Monitorizarea, evaluarea și raportarea asupra proiectelor implementate în RDS	25
2.5. Asistarea APL în îmbunătățirea, elaborarea și implementarea proiectelor	26
OBIECTIVUL 3. Promovarea potențialului RDS și atragerea investițiilor	27
3.1. Promovarea potențialului RDS	27
3.2. Identificarea potențialilor finanțatori pentru proiecte regionale	28
OBIECTIVUL 4. Dezvoltarea capacităților actorilor de dezvoltare regională	31
4.1. Planificarea și raportarea asupra activităților de dezvoltare a capacităților	31
4.2. Dezvoltarea capacităților specialiștilor ADR	32
- Schimb de experiență internațională	33
- Schimb de bune practici între ADR-urile din țară	35
4.3. Dezvoltarea capacităților actorilor de DR (CRD, APL, sectorul privat, ONG, etc.)	35
4.4. Dezvoltarea capacităților APL și a prestatorilor de servicii în sectorul AAC	37
4.5. Cooperare în cadrul proiectului Twinning „Consolidarea capacităților în dezvoltarea	37
regională în RM”	37
4.6. Cooperare în cadrul proiectului ”Biodiversitatea stepei” Bird Life Ucraina	38
OBIECTIVUL 5. Asigurarea unui management eficient și transparent al activităților operaționale ale ADR Sud	40
5.1. Organizarea achizițiilor publice pentru activitatea operațională a ADR	40
5.2. Organizarea planificării și utilizării eficiente a surselor financiare destinate activității operaționale a ADR	40
5.3. Asigurarea transparenței activităților ADR Sud	41
5.4. Asigurarea secretariatului pentru activitatea CRD Sud	42
Concluzii	43

ANEXE

Anexa 1. Notă informativă privind executarea bugetului ADR Sud pentru perioada ianuarie - iulie 2013

Anexa 2. Executarea bugetului (cheltuieli și economii) pe surse de finanțare ale ADR Sud pentru perioada ianuarie - iulie 2013

Anexa 3. Lista indicatorilor de progres în dezvoltarea regională ai ADR Sud în ianuarie - iulie 2013

Anexa 4. Raport privind monitorizarea mijloacelor financiare pe proiecte în implementare pentru perioada ianuarie - iulie 2013

Acronime

ADR	Agenția de Dezvoltare Regională
ACD	Agenția Cehă pentru Dezvoltare
APDM	Compania Națională Administrația Porturilor Dunării Maritime Galați
AAC	Aprovizionarea cu Apă și Canalizare
AAP	Academia de Administrare Publică
APL	Administrația Publică Locală
APP	Apel de Propuneri de Proiecte
CBC	Cooperare Transfrontalieră
CNCDR	Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale
CRD	Consiliul Regional pentru Dezvoltare
COWANDA	Convenție pentru Managementul Deșeurilor pentru Navigația interioară pe Dunăre
CR	Consiliul Raional
DGDR	Direcția Generală Dezvoltare Regională
DR	Dezvoltare Regională
DUP	Documentul Unic de Program
EE	Eficiența Energetică
EPTISA	Companie Spaniolă Internațională de Consultanță
ENPI	Instrumentul European de Vecinătate și Parteneriat
FNDR	Fondul Național de Dezvoltare Regională
GIZ	Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei
GOPA	Agenția pentru Organizare, Planificare și Educație
MDRC	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor
MDS	Managementul Deșeurilor Solide
MIEPO	Organizația de Atragere a Investițiilor și Promovare a Exportului din Moldova
ONG	Organizație Non – Guvernamentală
POR	Planul Operațional al Regiunii
RDS	Regiunea de Dezvoltare Sud
SDR	Strategia de Dezvoltare Regională
SNDR	Strategia Națională de Dezvoltare Regională

Introducere

Regiunea de Dezvoltare Sud (RDS) este un subiect al dezvoltării regionale care determină cadrul de planificare, evaluare și implementare a politicii de dezvoltare regională în partea de sud a țării.

În componența RDS intră 8 raioane: Cahul, Cantemir, Cimișlia, Căușeni, Basarabeasca, Leova, Taraclia și Ștefan-Vodă.

Suprafața totală a regiunii este de 7379 km² sau 24,2% din suprafața totală a țării. Populația regiunii este de 538,9 mii persoane (conform situației din 01.01.2013). 75% din populația regiunii locuiește în mediu rural. Din regiune fac parte 187 administrații publice locale de nivelul I și 8 administrații publice locale de nivelul II, care cuprind 284 localități rurale și 10 orașe.

Centrul administrativ al RDS este or. Cimișlia.

Cadrul instituțional al RDS este reprezentat de Consiliul Regional pentru Dezvoltare Sud (CRD Sud) și Agenția de Dezvoltare Regională Sud (ADR Sud).

CRD Sud este o structură funcțională deliberativă la nivelul regiunii de dezvoltare, constituită pentru coordonarea și promovarea obiectivelor politicii de dezvoltare regională la nivel local. CRD Sud întrunește 32 membri, reprezentanți ai APL de nivel I și II din cele 8 raioane ale RDS, reprezentanți din rândul antreprenorilor și activiștilor societății civile din regiune.

ADR Sud este o instituție publică, non-profit, cu personalitate juridică, care funcționează în domeniul dezvoltării regionale și care reprezintă executivul CRD Sud.

ADR Sud are rolul de a contribui la dezvoltarea durabilă și echitabilă a întreg teritoriul regiunii, urmărind înlăturarea dezechilibrelor dintre diferite zone ale acesteia în favoarea locuitorilor ei.

Principalul document care identifică prioritățile și măsurile de implementare a politicii de dezvoltare regională în cadrul RDS este **Strategia de dezvoltare regională Sud 2010-2016**, care cuprinde 4 domenii majore de intervenție:

- *reabilitarea infrastructurii fizice;*
- *diversificarea economiei și susținerea dezvoltării sectorului privat;*
- *îmbunătățirea factorilor de mediu și a atractivității turistice;*
- *sporirea eficienței energetice și utilizarea surselor de energii regenerabile.*

Planul Operațional Regional Sud (POR Sud) reprezintă planul de implementare a Strategiei de dezvoltare regională, prevăzut pentru o perioadă de 3 ani. POR conține programe, proiecte și activități prioritare.

Planul anual de activitate al ADR Sud este un document de planificare pe termen scurt, compus din activități, care fiind realizate, asigură implementarea POR și a SDR Sud.

ADR Sud, raportează despre implementarea obiectivelor stabilite în Planul anual de activitate, de două ori pe an, pentru semestrul I a anului în curs și pentru activitatea anuală, elaborând în acest sens rapoarte, care sunt prezentate Consiliului Regional pentru Dezvoltare, Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și sunt plasate pe pagina oficială a agenției pentru a asigura vizibilitatea și transparența în activitatea agenției.

Sumar executiv

Prezentul raport este o trecere sumară în revistă a principalelor activități realizate de ADR Sud în perioada ianuarie - iunie 2013 conform planului de activitate aprobat, precum și a rezultatelor obținute în această perioadă.

Activitatea agenției în perioada de referință a fost îndreptată spre realizarea cu succes a SDR Sud ca parte integrantă a politicii de dezvoltare regională a Republicii Moldova.

Pentru atingerea obiectivului general stabilit în SDR Sud, care prevede **asigurarea implementării politicii naționale de dezvoltare regională pe teritoriul RDS**, pentru anul 2013, ADR Sud și-a propus spre realizare următoarele obiective:

1. *Consolidarea procesului de planificare strategică și programare în RDS;*
2. *Asigurarea unui management eficient și transparent al proiectelor investiționale implementate în RDS;*
3. *Promovarea potențialului Regiunii de Dezvoltare Sud și atragerea investițiilor;*
4. *Dezvoltarea capacităților actorilor de dezvoltare regională;*
5. *Asigurarea unui management eficient și transparent al activităților operaționale ale ADR Sud.*

Activitatea ADR Sud în anul 2013 continuă și dezvoltă în mare parte șirul de activități începute în anul 2012, dar au fost lansate și activități noi, realizarea cărora va contribui la implementarea cu succes a politicii de dezvoltare regională în regiunea de sud a țării.

Mobilizându-și eforturile, ADR Sud, cu suportul partenerilor de dezvoltare: Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), partenerii în cadrul proiectelor internaționale CO-WANDA, CC-WARE, Bird Life, în cooperare cu partenerii regionali/locali de dezvoltare, ghidată de politicile și deciziile CRD Sud, în coordonare cu ordonanțele și recomandările DGDR din cadrul MDRC, au conlucrat în direcția îndeplinirii obiectivelor stabilite pentru perioada ianuarie - iunie 2013 și a realizat următoarele:

În domeniul planificării strategice:

- a continuat procesul participativ de elaborare a planurilor regionale sectoriale în domeniile EE, AAC și MDS inițiat în 2012, activitate realizată cu suportul GIZ;
- colectate date din regiune pentru analiza sectorială;
- elaborate variantele preliminare a Planurilor regionale sectoriale pe domeniile AAC, MDS și EE;
- în proces de elaborare Studiul de fezabilitate privind asigurarea cu apă potabilă a raionului Cahul;
- au continuat activitățile în cadrul proiectului CO-WANDA lansat în octombrie 2012;
- ADR Sud a depus cerere de aplicare în cadrul Programului de Cooperare Transnațional pentru Europa de Sud – Est 2007-2013, proiectul CC-WARE, pe rol de partener asociat de 10%;
- elaborate propuneri de modificare a Legii 438-XVI din 28.12.2006 privind dezvoltarea regională în R Moldova și a Manualului operațional al ADR Sud, etc.

În domeniul managementului eficient al proiectelor investiționale:

- a continuat procesul de implementare a 2 proiecte de dezvoltare regională, aprobate spre finanțare din FNDR în anii 2010-2012 și lansat procesul de implementare a 3 proiecte aprobate spre finanțare în anul 2013 pentru Regiunea Sud;
- au fost organizate și desfășurate 6 proceduri de achiziții publice, în cadrul a 3 proiecte aprobate spre finanțare în anul 2013, în valoare totală de 67,08 mil. lei;
- organizate 2 recepții la terminarea lucrărilor în cadrul proiectelor **„Drum de acces spre Muzeul memorial „Alexei Mateevici” din satul Zaim, r. Căușeni”** și **„Construcția drumului Codreni-Sagaidacul Nou” (r. Cimișlia)** și 1 recepție finală la proiectul „Construcția drumului de acces Dimitrova-Acui” (r. Cantemir);
- au fost valorificate surse financiare pentru implementarea proiectelor investiționale din FNDR în valoare totală de 17,54 mil. lei (ce constituie 98,4% din planul pentru sem I 2013 și aproximativ 40% din planul anual de finanțare).

În domeniul promovării potențialului RDS și atragerii investițiilor în regiune:

- au fost consolidate relațiile de colaborare cu GIZ în vederea finanțării suplimentar a proiectelor investiționale din RDS (selectate pentru finanțare 2 proiecte: „Reabilitarea Stației de Tratare a Apei Potabile din Cahul” - 470 mii euro și „Construcția sistemului de canalizare a s. Roșu” - 720 mii Euro);
- duse tratative cu Agenția Cehă pentru Dezvoltare în vederea susținerii a 2 producători de legume și fructe din RDS în dezvoltarea afacerii;
- realizate activități în cadrul proiectului CO-WANDA privind managementul deșeurilor navale pe Dunăre;
- depusă cere de aplicare în cadrul proiectului CC-WARE (Strategia privind vulnerabilitatea resurselor de apă în condițiile schimbărilor climatice) și acceptată poziția de partener asociat;
- elaborat de ADR Sud și obținută finanțarea de la Corpul Păcii pentru proiectul: „Cimișlia oraș curat, colectăm deșeurile separat” (atrased surse financiare în valoare de 40,3 mii lei);
- colaborare în cadrul proiectului Bird Life International privind biodiversitatea stepei în condițiile schimbărilor climatice (atrased surse financiare în RDS circa 11,8 mii Euro);
- elaborată și editată versiunea succintă a SDR Sud 2010-2016, varianta actualizată, în limbile română și engleză;
- distribuite materiale promoționale pentru RDS la diverși parteneri interesați;
- informați partenerii locali despre oportunitățile de finanțare, altele decât FNDR.

În domeniul consolidării capacităților actorilor de dezvoltare regională:

- acordat APL din RDS asistență în cadrul componentei 3 al proiectului Twinning, care prevede suport APL în elaborarea proiectelor pilot : "Incubator regional de afaceri din orașul Cimișlia" și "Alimentare cu apă din râul Prut pentru RDS";
- organizate și desfășurate 36 sesiuni de instruire, ateliere de lucru, etc. pentru actorii de DR din regiune;
- 477 reprezentanți ai APL, angajați ai ADR Sud și alți actori au beneficiat de instruire;
- elaborat Conceptul programului de dezvoltare a capacităților CRD, coordonat cu MDRC și identificate surse financiare pentru implementarea acestuia.

În domeniul asigurării unui management operațional eficient al ADR:

- achiziționate bunuri și servicii în valoare totală de 139,667 mii lei, pentru a asigura funcționalitatea agenției;
- asigurată corectitudinea utilizării surselor financiare alocate din FNDR (controale financiare fără obiecții);
- elaborate și distribuite 6 buletine informaționale electronice;
- asigurată transparența activității ADR Sud prin publicarea informației pe pagina web a agenției și pe panourile informative amplasate în sediul CR din RDS;
- elaborate 109 comunicate de presă, invitații și note informative, 11 reportaje TV, 11 reportaje radio, 60 articole în presa scrisă;
- asigurat secretariatul CRD Sud.

OBIECTIVUL 1. Consolidarea procesului de planificare strategică și programare

1.1. Elaborarea Planurilor regionale sectoriale pe domeniile AAC, MDS și EE

Inițiat la finele anului 2012, procesul de elaborare a planurilor regionale sectoriale în domeniile AAC, MDS și EE pentru Regiunea de Dezvoltare Sud este asistat financiar și tehnic de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) în cadrul proiectului “Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”, aria de intervenție II, dezvoltată în baza co-finanțării din partea SIDA.

Această componentă a proiectului propune:

1. Elaborarea a 3 Planuri regionale pentru apă și canalizare, gestiunea deșeurilor solide și eficiența energetică a clădirilor publice, luând în considerație politicile și strategiile sectoriale respective, precum și realitățile și prioritățile locale.
2. Încadrarea acestora în POR - urile existente (partea strategică a documentului);
3. Elaborarea în baza planurilor sectoriale a fișelor de proiecte, o parte din care, după o selecție riguroasă urmează să se dezvolte în proiecte pentru finanțare (cu documentație tehnică necesară).
4. Proiectele pentru finanțare (PPF), sunt încorporate în POR la momentul identificării sursei de finanțare.
5. Testarea mecanismului de implicare a actorilor de dezvoltare regională în procesul de planificare sectorială în baza focus grupurilor sectoriale cu participarea actorilor-cheie locali în sectoarele respective.

În anul 2012 a fost lansat procesul de elaborare a planurilor sectoriale regionale prin: crearea la nivel de regiune a 3 grupuri de lucru sectoriale pe domeniile AAC, MDS și EE, întrunirea acestora în cadrul a 2 ședințe a GL și elaborarea de chestionare pentru colectarea datelor în sectoare.

În continuarea celor realizate în anul 2012, în perioada ianuarie-iunie 2013 s-a reușit:

Sectorul Eficiența Energetică a clădirilor publice:

- Organizarea și desfășurarea a 2 ateliere ale grupului de lucru, respectiv la 12 februarie și 24 iunie curent;
- Membrii GL informați despre baza națională de date pentru sectorul eficiență energetică - www.geoportal.md și modul de accesare a acesteia;
- Managerii energetici din raioane atenționați despre necesitatea completării bazei de date cu informații pe clădirile publice, care la moment nu se regăsesc pe portal;
- Analizată situația curentă în sectorul eficiența energetică în clădirile publice din regiunea sud și pe plan național;
- Stabilite criteriile de prioritizare a clădirilor publice pentru măsurile de eficientizare energetică.
- Elaborată versiunea preliminară a Planului regional pe sectorul EE și prezentată membrilor GL;

- Elaborat modelul formularului conceptului de proiect posibil, care urmează a fi completat de membrii GL pentru 3 clădiri publice per raion, total pe RDS 24 fișe de proiect.

Atelier nr.2 EE

Sectorul Alimentare cu Apă și Canalizare:

- Colectate date la nivel de APL I din RDS, prin intermediul chestionarelor elaborate de experții GIZ și distribuite în cadrul primului atelier de lucru desfășurat în decembrie 2012.

Autoritățile publice locale din regiunea Sud au prezentat în total 230 de chestionare. Astfel, rata de colectare a datelor constituie 80%. Performanța cea mai bună în colectarea datelor a fost identificată în raioanele Basarabeasca, Ștefan Vodă și Taraclia, unde acest indicator a atins valoarea de 100% și respectiv 96%. Rezultatele mai modeste au fost obținute în raioanele Leova (64%), Cahul (69%) și Cimișlia (69%).

Informațiile furnizate în urma campaniei de colectare a datelor au permis efectuarea unei analize la nivel regional a sectorului AAC, care va fi integrată în planul regional pe sectorul AAC.

- Organizat și desfășurat la data de 19 martie 2013 cel de al 2-lea atelier de lucru;
- Membrii GL informați despre politicile curente în sectorul AAC în R Moldova, procese și opțiuni în prestarea serviciilor AAC, structura organizațională a întreprinderilor AAC;
- Prezentate membrilor GL informații cu referire la procedura de evaluare a conceptelor de proiecte care v-a fi utilizată în procesul de selectare a acestora pentru a fi dezvoltate în proiecte propuse pentru finanțare;
- Efectuată analiza sectorului AAC din RDS;
- Colectate de la Consiliile Raionale din RDS, lista proiectelor pe domeniul AAC, care au elaborat și verificat documentația tehnică;
- Elaborată lista localităților din fiecare raion al RDS, care nu au sisteme de alimentare cu apă și canalizare, pentru a analiza potențialul de creare a clusterelor în acest domeniu și ca rezultat generarea ideilor de proiecte viabile cu un impact major.
- Identificate idei de proiecte viabile în sectorul AAC, prin examinarea:
 - proiectelor existente în POR;
 - notelor conceptuale care au fost depuse la ADR, dar nu au intrat în POR în cadrul celui de al doilea APP la FNDR.

- Toată informația acumulată a fost expediată experților GOPA spre examinare.
- Elaborată versiunea preliminară a planului regional sectorial, care urmează a fi prezentată membrilor GL în cadrul celui de al 3-lea atelier de lucru preconizat spre desfășurare la data de 16 iulie curent.

Atelier nr.3 AAC

Sectorul Managementul Deșeurilor Solide:

Ținând cont de faptul că RDS are elaborată și aprobată de CRD Sud Strategia privind managementul integrat al deșeurilor solide în RDS, procesul de elaborare a planului regional sectorial pentru regiunea sud s-a limitat, până la moment, la crearea GL în componența căreia intră membrii Consiliului de administrare a Asociației de Management a Deșeurilor Solide din RDS (AMD Sud), întrunirea acestora în prima ședință a GL și elaborarea Memorandumului de înțelegere în vederea elaborării studiilor de fezabilitate în baza strategiei elaborate.

Urmează, lansarea în luna noiembrie curent a procesului de elaborare a studiului de fezabilitate, în subregiunea ce cuprinde raioanele Cahul, Taraclia și Cantemir.

Activități de asigurare a funcționalității Asociației de Management a Deșeurilor Menajere Solide din RDS

ADR Sud oferă asistență Asociației de management a deșeurilor solide din RDS în vederea bunei organizări și funcționări. În acest sens în perioada de raportare sau realizat următoarele:

- la data de 08 februarie curent a fost organizată și desfășurată ședința Asociației de management al DMS în RDS, în cadrul căreia au fost discutate subiecte ce țin de obținerea certificatului de înregistrare a asociației, organizarea Adunării Generale a Asociației pe 19.02, elaborarea planului de activitate al Asociației pentru anul 2013 și necesitatea cooptării altor membri în cadrul asociației;
- elaborat Planul de acțiuni al AMD Sud pentru anul 2013;
- la data de 19 februarie 2013, în incinta CR Cimișlia, au fost întruniți membrii Asociației pentru Managementul Deșeurilor în Regiunea de Dezvoltare Sud. Ședința a avut drept scop principal aprobarea planului de activitate al asociației pentru anul 2013. Conform planului nou aprobat, în perioada următoare membrii au sarcina să creeze o echipă de lucru responsabilă de activitățile de

secretariat, să creeze premise pentru elaborarea proiectelor calitative și durabile în sectorul MDS, sensibilizarea populației RDS cu privire la serviciile de salubritate;

- a fost anunțat concursul de selectare pentru angajare a directorului executiv al asociației.

În procesul de elaborare a Planurilor regionale sectoriale în domeniile AAC, MDS și EE, pentru a asigura un format al acestora agreat de toți partenerii, MDRC a întrunit în 2 ședințe comune reprezentanții DGDR, GIZ, ADR Nord, Centru și Sud, unde au fost puse în discuție subiecte cu referire la conținutul documentului, încadrarea acestuia în planurile operaționale regionale, procedura de identificare a ideilor de proiecte regionale și etapele de dezvoltare a acestora în proiecte posibile pentru finanțare.

1.2. Elaborarea studiilor și analizelor pentru Regiunea de Dezvoltare Sud

O planificare strategică adecvată a regiunii necesită operarea cu date concrete, care pot fi obținute prin elaborare de studii și analize pe domenii conexe priorităților incluse în SDR Sud.

Pentru anul 2013 ADR Sud și-a propus cu suportul partenerilor de dezvoltare GIZ și EPTISA să elaboreze 2 analize privind situația actuală în domeniile AAC și EE a clădirilor publice din RDS și a 4 studii de fezabilitate, 3 în domeniul MDS pentru 3 subregiuni identificate în Strategia privind managementul integrat al deșeurilor solide în RDS și un studiu de fezabilitate elaborat în baza Strategiei de alimentare cu apă și canalizare a raionului Cahul. Activitățile menționate sunt planificate pentru realizare în tr. III 2013

În semestrul I 2013, la acest capitol ADR Sud a realizat următoarele:

Elaborarea Studiului de fezabilitate privind asigurarea cu apă potabilă a raionului Cahul

- În 2012 prin dispoziția președintelui raionului Cahul nr.357-d din 06.12.2012 a fost creat grupul de lucru privind elaborarea Studiului de Fezabilitate privind asigurarea cu apă potabilă a r-lui Cahul, asistați de grupul de experți contractat de GIZ;
- în februarie 2013, ONG CRAION CONTACT CAHUL a fost contractat pentru a efectua în teritoriul raionului Cahul un sondaj pentru identificarea gradului de suportabilitate al cetățenilor pentru a achita servicii de apă și canalizare;
- în perioada martie-mai s-au organizat 4 ședințe de lucru cu grupuri de primari în baza clusterelor teritoriale stabilite conform Strategiei raionale de dezvoltare a serviciului AAC a r-lui Cahul. La aceste întruniri experții au identificat soluțiile tehnice care vor fi propuse în cadrul SF.
- la 14 iunie grupul de experți a prezentat grupului de lucru mai multe opțiuni tehnice de asigurare cu apă și canalizare a populației locale. Analizele opțiunilor tehnice fac parte din studiul de fezabilitate.
- prezentarea draftului SF se planifică pentru luna septembrie 2013.

Alte activități privind elaborarea de studii și analize pentru RDS:

- În aprilie 2013 a fost finalizat și prezentat Studiul de Oportunitate privind elaborarea formei juridice și instituționale pentru furnizarea în comun a serviciilor de asigurare cu apă potabilă și canalizare în orașul Cahul, satele Roșu, Crihana Veche și Manta. Studiul a fost elaborat de către experții contractați de GIZ;
- În mai 2013 a fost finalizat studiul „Estimarea proiectului de tarif și a gradului de suportabilitate a tarifului pentru serviciile de alimentare cu apă pentru orașul Cahul și localitățile rurale Crihana Veche, Manta și Roșu”. Studiul a fost elaborat de către experții contractați de GIZ;
- Elaborată, în baza datelor colectate de la APL I prin intermediul chestionarelor, analiza situației actuale în sectorul AAC din RDS;
- Elaborată analiza situației curente în sectorul EE a clădirilor publice din RDS.

1.3. Activități în cadrul procesului de elaborare a strategiei privind managementul deșeurilor navale pe Dunăre (CO-WANDA)

În luna octombrie 2012 a demarat implementarea proiectului ”CO-WANDA” (Convenție pentru managementul deșeurilor pentru navigația interioară pe Dunăre), finanțat prin Programul de Cooperare Transnațional pentru Europa de Sud - Est. ADR Sud a fost acceptată în calitate de partener asociat de 10%, fiind unul din cei 11 parteneri din 9 țări europene, care mărginesc Dunărea. Durata implementării proiectului - 24 luni.

Obiectivul cheie al proiectului CO-WANDA este de a elabora Convenția Internațională pentru managementul deșeurilor generate de nave, prin definirea regulilor și procedurilor administrative pentru managementul deșeurilor pe Dunăre.

Gestiunea deșeurilor navale în regiunea Rinului

Republica Moldova mărginește Dunărea pe un sector de 460 metri. Deși este o porțiune mică, este foarte importantă sub aspectul asigurării navigației internaționale și are funcția de coridor de transport pe Dunăre. Pe acest sector este amplasat portul liber internațional Giurgiulești, care din an în an se extinde, și pe viitor va fi capabil să administreze toate serviciile portuare. Din aceste considerente participarea Moldovei în

proiectul CO-WANDA este foarte importantă.

Misiunea ADR Sud în acest proiect este de a reprezenta Republica Moldova în cadrul activităților cheie ale proiectului și de a informa autoritățile naționale și factorii interesați din țară, despre progresul și rezultatele proiectului.

În perioada de raportare în cadrul acestui proiect ADR Sud a realizat următoarele:

- Identificați beneficiarii interesați din R. Moldova care vor fi informați periodic despre activitățile în cadrul proiectului (circa 30 beneficiari);

- Identificată o listă de consultanți naționali în domeniu, care vor participa la elaborarea Strategiei naționale de implementare a Convenției pentru managementul deșeurilor pentru navigația interioară pe Dunăre.
- Distribuite beneficiarilor 2 buletine informative electronice în limba română despre realizările din cadrul proiectului;
- Elaborat în limba română pliantul informativ despre proiect, editate 200 exemplare, circa 50 la sută din ele fiind deja distribuite beneficiarilor;
- Elaborate rapoarte periodice privind activitățile proiectului și prezentate în cadrul ședințelor de informare privind Strategia Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării(SUERD) desfășurate la MDRC.

Urmează, până la finele anului, elaborarea raportului tehnic privind starea de gestionare a deșeurilor generate de nave pe Dunăre, porțiunea R. Moldova.

1.4. Activități în cadrul procesului de elaborare a strategiei privind vulnerabilitatea resurselor de apă în condițiile schimbărilor climatice (CC-WARE)

La data de 24 aprilie curent a avut loc atelierul de informare privind licitația adițională pentru partenerii ENPI din Republica Moldova, în cadrul Programului de Cooperare Transnațional pentru Europa de Sud - Est 2007-2013, organizat de Cancelaria de Stat a R. Moldova pentru cei interesați din RDS.

ADR Sud a studiat lista proiectelor aplicate în cadrul acestui program pentru a înainta formularele de aplicare a grantului.

În acest context în perioada de raportare s-au realizat următoarele:

- a fost identificat liderul de proiect și duse tratative în vederea acceptării ADR Sud ca partener în cadrul proiectului;
- a fost studiat proiectul în detalii și elaborată o listă de activități care se propune spre realizare de partenerul din Moldova;
- au fost completate formularele de aplicare (pentru Partenerul ENPI din MD și partenerul lider din Austria);
- au fost duse tratative cu Ministerul Mediului în vederea relevanței unor activități propuse spre realizare;
- La data de 20 mai ADR Sud a participat la o ședință de lucru organizată de MDRC (la solicitarea ADR) cu participarea reprezentanților MM, în cadrul căreia au fost discutate activitățile din proiect, părțile responsabile și propuneri de îmbunătățire pentru înaintarea dosarului către partenerul lider din Austria;
- În urma primirii acordului oficial al MDRC, a fost elaborată și expediată către partenerul lider austriac Anexa 5 privind Declarația de interes ca Asociat strategic în proiectul CC-WARE și un formular cu datele generale ale proiectului privind competența, valoarea adăugată, implicarea ADR Sud în acest proiect.

- Cererea de integrare a ADR Sud în proiectul CC-WARE, în calitate de partener asociat, urmează să fie examinată de Secretariatul Tehnic Comun al Programului de Cooperare Transnațională Sud Estul Europei

1.5. Participarea în elaborarea și/sau modificarea actelor legislative și normative privind dezvoltarea regională

Pentru a asigura procesul participativ de elaborare a actelor legislative și normative în vigoare, MDRC implică ADR, ca implementatorii politicii de dezvoltare regională în teritoriu, în procesul de modificare și îmbunătățire a documentelor în domeniu. În acest context, în perioada de raportare:

- A fost studiată Legea 438-XVI din 28.12.2006 privind dezvoltarea regională în R Moldova și înaintate propuneri de modificare a acesteia;
- La recomandarea Curții de Conturi a fost lansat procesul de elaborare a variantei noi, îmbunătățite a MO al ADR;
- De comun MDRC-ADR a fost stabilită structura MO și desemnați responsabili de elaborare a compartimentelor din manual;
- La data de 03 mai curent ADR Sud a prezentat propunerile agenției vis-a-vis de compartimentele de care era responsabilă.
- Urmează până la 1 august prezentarea variantei preliminare integrate a MO.

1.6. Monitorizarea și evaluarea implementării SDR și POR Sud, raportarea către MDRC

Monitorizarea și evaluarea (M&E) strategiilor sau a programelor finanțate din surse publice este obligatorie. În toate aceste cazuri trebuie stabilit dacă programul atinge rezultatele scontate și dacă beneficiile obținute justifică investițiile realizate.

În timp ce Legea 438-XVI din 28.12.2006 cu privire la dezvoltare regională, atribuie ADR funcțiile de M&E a implementării SDR și POR, aceste funcții se reduc de fapt la monitorizare.

Anul 2012 a fost anul final de implementare a POR Sud 2010-2012, în acest context în perioada de raportare a fost evaluată implementarea planului operațional ca primul ciclu de implementare a SDR Sud 2010-2016.

Ținând cont de faptul, că la momentul elaborării POR Sud 2010-2012 nu au fost stabiliți indicatori de produs, rezultat și impact, agregați pe programe, monitorizarea POR a putut fi realizată doar la nivel de proiecte individuale și la nivel de utilizare a mijloacelor financiare pe programe separat și pe POR integral. Astfel, analizând implementarea POR Sud 2010-2012, pot fi trase următoarele concluzii:

Pentru implementarea proiectelor de dezvoltare regională, în perioada anilor 2010-2012, din FNDR au fost alocați 132,2 mil. lei, gradul de valorificare al cărora a constituit 66,4%(vezi tabelul 1).

Tabel 1. Gradul de valorificare a mijloacelor FNDR pentru implementarea proiectelor de dezvoltare regională în RDS în perioada anilor 2010-2012, mil.lei

Anii de implementare	Numărul de proiecte în proces de implementare	Surse financiare valorificate, mil.lei		
		Planificat	Valorificat	Gradul de valorificare, %
2010	3	39,6	-	-
2011	7 (3+4)	48,2	43,6	90,5
2012	6 (6+0)	44,4	44,3	99,7
TOTAL finalizate integral 4 proiecte		132,2	87,9	66,4

Gradul redus de valorificare a mijloacelor financiare destinate implementării proiectelor investiționale incluse în POR Sud 2010-2012 se explică prin lansarea cu întârziere a mecanismului de finanțare din FNDR în anul 2010 (bugetul pe proiecte a fost aprobat abia în luna septembrie).

În anul 2011, gradul de valorificare a mijloacelor alocate din FNDR pentru implementarea a 7 proiecte a constituit 90,5%. Nevalorificarea completă a mijloacelor preconizate spre utilizare în anul respectiv se datorează dezinteresului operatorilor economici calitativi de a participa la licitațiile pentru implementarea proiectelor, calității inferioare a proiectelor, implicării pasive a aplicanților la implementarea proiectelor.

În anul 2012, mijloacele financiare alocate pentru implementarea proiectelor au fost asimilate integral.

Analiza implementării POR Sud 2010-2012 sub aspectul mijloacelor financiare valorificate pe programe(domenii majore de intervenție derivate din prioritățile SDR Sud), este expusă în tabelul 2.

Tabel 2. Distribuirea surselor financiare valorificate din FNDR în anii 2010-2012 după domenii de intervenție, mil.lei

Domeniu de intervenție	Număr proiecte	Suma valorificată mil.lei	Pondere %
Aprovizionare cu apă potabilă și servicii de canalizare	2	31,4	35,8
Infrastructura drumurilor	2	17,3	19,7
Gestionarea deșeurilor menajere solide	1	14,2	16,2
Susținerea sectorului privat	0	0	0
Îmbunătățirea atractivității turistice	2	24,7	28,3
Protecția mediului ambiant	0	0	0
TOTAL	7	87,9	100

Astfel, cele mai multe surse financiare au fost îndreptate pentru realizarea priorității I din SDR Sud (reabilitarea infrastructurii fizice) -55,5 la sută, urmată de prioritatea III (turism și mediu) – 44,5%. Prioritatea II ce ține de susținerea dezvoltării sectorului privat nu a avut finanțare în perioada 2010-2012.

Rezultatele obținute la implementarea POR Sud 2010-2012 (indicatori de produs și rezultat) sunt expuse în tabelul 3.

Tabel 3. Produse și rezultate obținute din implementarea proiectelor investiționale din POR Sud 2010-2012, pe domenii de intervenție (conform datelor înregistrate la sfârșitul anului 2012)

Domeniu	Ținta POR 2010-2012	Realiza t	Grad de realizar e	Tip indicat or	Indicatori
Aprovizionare cu apă potabilă și servicii de canalizare	2	2	100%	produs	- 79,7 km rețea de apeduct
				produs	- 11,585 km rețea de canalizare
				rezultat	- 14434 persoane beneficiare de serviciile de aprovizionare cu apă
				rezultat	- 14123 persoane beneficiare de servicii de canalizare
				rezultat	Acces asigurat pentru conectarea la rețelele de apeduct pentru: - 167 agenți economici; - 34 instituții publice; - 3755 gospodării casnice.
				rezultat	Acces asigurat pentru conectarea la rețelele de canalizare pentru: - 70 agenți economici; - 13 instituții publice; - 2070 gospodării casnice.
Infrastructura drumurilor	7	2	0,28%	produs	- 4,5 km drum construit;
				produs	- 0,32 km drum reabilitat;
				rezultat	- 3 localități beneficiare de drumurile construite / renovate
				rezultat	- 19000 persoane cu acces asigurat la drumuri construite / renovate
Gestionarea deșeurilor menajere solide	1	1	100%	produs	- 350 platforme pentru amplasarea containerelor de colectare a deșeurilor menajere solide construite;
				produs	- 1070 containere procurate;
				produs	- 8 unități de tehnică specializată procurate;
				produs	- 33 gunoiști neautorizare lichidate.
				rezultat	- 8 localități beneficiare de serviciile respective de salubritate
				rezultat	- 27527 contracte încheiate cu extinderea serviciilor de salubritate în mai multe localități, inclusiv: - 1483 agenți economici; - 171 instituții publice; - 25513 gospodării casnice.
Susținerea sectorului privat	1	0	0%		

Îmbunătățirea atractivității turistice	3	2	0,6%	produs	- 4636 m3 suprafața construită a Centrului de tineret și sport
				produs	-6 săli sportive puse în funcțiune
				produs	- 1 traseu turistic sportiv elaborat
				produs	-1 întreprindere nou creată
				rezultat	- 28 locuri noi de muncă create
				rezultat	- 300 beneficiari sportivi ai centrului
				produs	- obiectiv turistic (Lacul Sărat) în proces de reabilitare
				produs	-1 întreprindere nou creată
				rezultat	- 10 locuri noi de muncă create
				rezultat	- 5000 potențiali turiști balneo - climaterici atrași, (pe an)
Protecția mediului ambiant	1	0	0%		
TOTAL	16	7	44%		

După cum a fost menționat anterior, din lipsa în document a indicatorilor agregați pe programe, nu a fost posibilă analiza gradului de atingere a țințelor POR Sud 2010-2012 sub aspectul indicatorilor de produs și rezultat. După numărul de proiecte implementate, 7 proiecte din 16 incluse în POR(din care 4 implementate integral și 3 proiecte aflate în curs de implementare) rezultă că țința POR Sud 2010-2012 a fost realizată la nivel de 44%.

În perioada anilor 2010-2012 ADR Sud a implementat suplimentar 1 proiect din sursele GIZ („Asigurarea cu apă potabilă a locuitorilor s. Roșu r. Cahul”)

Pentru a avea un sistem eficient de M&E a SDR și POR, GIZ a inițiat un proiect de asistență MDRC și ADR în vederea creării sistemului de M&E pentru domeniul dezvoltării regionale în R. Moldova , care prevede contribuții la:

- Îmbunătățirea calității indicatorilor;
- Îmbunătățirea sistemului existent de raportare;
- Elaborarea unui sistem regional integrat de M&E;
- Îmbunătățirea statisticilor regionale și a disponibilității de date.

În perioada de raportare a fost convocată o ședință în cadrul proiectului nominalizat și a fost desemnat un specialist al ADR responsabil de desfășurarea activităților ulterioare în regiuni.

Și proiectul „Îmbunătățirea disponibilității și fiabilității statisticilor regionale pentru factorii de decizie din R. Moldova”, finanțat de Guvernul României și implementat de PNUD vine să acorde asistență tehnică, inclusiv ADR pentru a avea un sistem eficient de M&E pentru domeniul dezvoltării regionale. În cadrul acestui proiect în perioada de raportare ADR Sud a lucrat la elaborarea listei de indicatori necesari pentru monitorizarea și evaluarea SDR și POR.

Pentru a spori eficiența activității ADR , anual este elaborat planul de acțiuni al instituției, bazat pe obiective. Sunt stabiliți indicatori de produs pentru fiecare activitate și desemnați responsabili de implementare.

Procesul de implementare a planului aprobat pentru 2013, este evaluat trimestrial în cadrul unor ședințe interne. În perioada de raportare au fost efectuate 2 ședințe trimestriale de evaluare a mersului și gradului de implementare a planului anual de activitate al ADR Sud, în cadrul cărora au fost

revizuite activitățile care necesită fortificare de capacități pentru realizare în termen. După caz, au fost stabiliți termeni reeșalonați de executare, nominalizați specialiștii responsabili.

Cu regularitate, MDRC este informat despre activitățile preconizate a fi realizate de ADR Sud prin intermediul planurilor lunare de activitate. Planurile prezintă acțiunile mai detaliate care urmează a fi realizate pe parcursul lunii, și reiese din planul anual de activitate al ADR.

Despre realizarea activităților planificate, Ministerului îi sunt prezentate periodic rapoarte săptămânale, lunare, trimestriale și semestriale.

OBIECTIVUL 2. Asigurarea unui management eficient și transparent al proiectelor investiționale implementate în RDS

2.1. Planificarea, organizarea și administrarea procedurilor de achiziții publice

Realizarea acestui obiectiv vine să asigure satisfacerea necesităților de bunuri, lucrări și servicii ale beneficiarilor în cadrul proiectelor în curs de implementare.

În acest context, agenția asigură respectarea Legii privind achizițiile publice nr.96 din 13.04.2007 și a actelor normative în vigoare la toate etapele de organizare și desfășurare a procedurilor de achiziții publice.

În perioada ianuarie-iunie 2013 au fost organizate și desfășurate proceduri de achiziții publice pentru implementarea proiectelor aprobate spre finanțare în anul 2013:

Tabel 4. Achiziții publice pentru implementarea proiectelor în RDS

Nr	Expunerea obiectului de achiziție	Procedura de achiziție aplicată	Câștigătorul desemnat	Suma contractată MDL
1	R26 – drum de acces spre muzeul memorial "Alexei Mateevici" din s. Zaim, r-nul. Căușeni	Licitație deschisă	SRL "IrindaPrim"	1 755 610
2	Construcția drumului Codreni – Sagaidacul Nou, km 0-5, r-nul Cimișlia	Licitație deschisă	SC "Acit Trans" SRL	21 357 584
3	Reparația capitală a drumului L 510 Ștefan Vodă - Talmaza	Licitație deschisă	SLR "Nouconst"	43 608 401,67
4	Servicii responsabil tehnic R26 – drum de acces spre muzeul memorial "Alexei Mateevici" din s. Zaim, r-nul. Căușeni	Valoare mică	Andrei Rusnac	8 778
5	Servicii responsabil tehnic Construcția drumului Codreni – Sagaidacul Nou, km 0-5, r-nul Cimișlia	Licitație deschisă	Andrei Rusnac	106 787,92
6	Servicii responsabil tehnic Reparația capitală a drumului L 510 Ștefan Vodă - Talmaza	Licitație deschisă	Serviciul Asistență Beneficiari la Obiectele Sociale (SABOS)	247 149
TOTAL				67 084 310,59

Ca recapitulare: în perioada ianuarie-decembrie 2013 au fost organizate și desfășurate 6 proceduri de achiziții publice în cadrul a 3 proiecte aprobate spre finanțare în anul 2013 din FNDR. Au fost încheiate contracte în valoare totală de 67,08 mil. lei.

2.2. Implementarea proiectelor de dezvoltare regională și asigurarea unui management financiar eficient în implementarea proiectelor

Compartimentul “Implementarea și monitorizarea proiectelor de dezvoltare regională aprobate spre finanțare”, este unul de bază în activitatea ADR Sud. Astfel, în perioada ianuarie-iunie 2013 în acest domeniu au fost realizate mai multe activități, care au inclus:

Încheierea acordurilor de parteneriat cu aplicanții în cadrul a 2 proiecte de dezvoltare regională implementarea cărora a început în anul 2013: ”Amenajarea drumului de acces spre casa-muzeu "Alexei Mateevici" din s. Zaim, raionul Căușeni” și ”Construcția drumului Codreni-Sagaidacul Nou”.

A fost pregătit pentru semnare și prezentat către aplicant și parteneri acordul de parteneriat pentru proiectul ”Impulsionarea dezvoltării social – economice a localităților din cursul inferior a râului Nistru cât a celor din zona de stepă și încurajarea turismului în zona de frontieră prin renovarea drumului L – 510 Ștefan Vodă - Talmaza ”. Semnarea acestuia este preconizată pentru prima decadă a lunii iulie 2013.

Elaborarea planurilor de implementare pe 5 proiectele aprobate spre finanțare în anul 2013, activitate succedată de ședințe de lucru și vizite în teritoriu la locul realizării proiectelor. Planurile de implementare au fost ajustate ulterior la graficele de execuție a lucrărilor prezentate de către antreprenori în urma achizițiilor. Planurile elaborate au fost aprobate de directorul agenției și au stat la baza elaborării, la rândul său, a planurilor de finanțare pe proiecte aprobate spre finanțare.

Elaborarea planurilor de finanțare pentru proiectele aprobate spre finanțare din FNDR, a fost consultată metodologic de DGDR din cadrul MDRC. În semestrul I al anului 2013, în baza graficelor de execuție a lucrărilor a fost elaborat planul de finanțare pentru 5 proiecte aprobate spre finanțare. Ulterior, după ședința CNCDR din 21 iunie 2013 planurile de finanțare au fost actualizate și remise spre aprobare către MDRC.

Organizarea evenimentelor de lansare în cadrul a 2 proiecte aprobate spre finanțare în anul 2013: „Drum de acces spre muzeul memorial „Alexei Mateevici" din s. Zaim, Căușeni"(26 aprilie 2013) și „Construcția drumului Codreni-Sagaidacul Nou"(30 aprilie 2013).

Implementarea proiectelor aprobate spre finanțare. Prin decizia Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale (CNCDR) nr.18/12 din 20 decembrie 2012 pentru anul curent au fost alocate surse financiare din FNDR în valoare totală de 44538,10 mii lei pentru implementarea a 5 proiecte de dezvoltare regională din RDS. Prin decizia CNCDR nr. 3/13 din 21 iunie 2013 a fost modificată suma totală alocată, care constituie 44502,5 mii lei. De asemenea a fost aprobat spre finanțare proiectul “Reconstrucția drumului Sagaidac-Porumbrei M3 (varianta asfaltată)”.

Conform planului de finanțare, pentru perioada de raportare au fost alocați 17825,50 mii lei. Valorificați 17535,17 mii lei sau 98,37% din suma planificată.

În semestrul I 2013 a continuat colaborarea cu partenerii de dezvoltare în vederea implementării proiectelor investiționale în RDS. Astfel, a fost finalizat proiectul „Optimizarea capacităților operaționale ale Î.M."Apă - Canal or. Cahul" în cadrul căruia au fost efectuate lucrări de reparație a clădirii dispeceratului și încăperilor blocului ingineresc, precum și dotarea întreprinderii cu mașini

specializate. Proiectul a fost finanțat din sursele GIZ Moldova. Costul total al proiectului 2310,37 mii lei.

Tabel 5. Valorificarea mijloacelor financiare în cadrul proiectelor implementate în 2013

Denumire proiect	Cost total al proiectului (FNDR)	Alocat			Planificat pentru sem. I	Valorificat la semestru I I 2013	% valori ficării
		2011	2012	2013			
1. Turismul sportiv în promovarea imaginii regiunii (Căușeni)	30315,00	6 610,70	14 704,30	9000,00	5933,70	5933,31	99,99
2. Reabilitarea zonei de odihnă și agrement "Lacul Sărat" or. Cahul	12119,40	27,8	3 710,80	6380,80	0,00	0,00	0,00
3. Impulsionarea dezvoltării social-economice a localităților după cursul inferior a râului Nistru cât a celor din zona de stepă și încurajarea turismului în zona de frontieră prin renovarea drumului L-510 R-30 Ștefan Vodă - Talmaza	41841,50	0	0	15357,30	1527,40	1527,33	100,00
4. Amenajarea drumului de acces spre Casa - Muzeu „Alexei Mateevici” din s. Zaim, raionul Căușeni.	1764,40	0	0	1764,40	1764,40	1474,53	83,57
5. Construcția drumului Codreni - Sagaidacul Nou	21464,37	0	0	10000,00	8600,00	8600,00	100,00
6. Reconstrucția drumului Sagaidac - Porumbrei M3 (variantă asfaltată)	20327,87	0	0	2000	0,00	0,00	0,00
Total mijloace din FNDR	127832,54	6638,50	18415,10	44502,5	17825,50	17535,17	98,37

Denumirea proiectului	Alocat GIZ	Inclusiv			Valorificat 2013	% valorificării
		2011	2012	2013		
„Optimizarea capacităților operaționale ale Î.M."Apă - Canal or. Cahul"	2310,37	0	2310,37	0	2310,37	100%
Total mijloace GIZ	2310,37	0	2310,37	0	2310,37	100%

Monitorizarea implementării proiectelor în RDS se încadrează în procedura standard de implementare a proiectelor și este atribuită nemijlocită a ADR.

În scopul monitorizării permanente a proiectelor aflate în proces de implementare, pe parcursul semestrului I 2013, au fost divizate între specialiștii secției management proiecte responsabilitățile privind gestionarea proiectelor individuale. Specialiștii responsabili de proiecte au stabilit periodicitatea vizitelor de monitorizare. Astfel, pe parcursul perioadei de raportare au fost efectuate peste 60 de vizite în teritoriu în scopul monitorizării procesului de implementare a proiectelor. Informația constatată în cadrul vizitelor a contribuit la intervenția urgentă pe domeniile problematice identificate.

Sub aspect financiar procesul de monitorizare s-a manifestat în analiza permanentă a îndeplinirii volumului de lucrări pe proiecte și verificarea corespunderii cheltuielilor efective cu planul de finanțare; stabilirea economiilor/supra cheltuielilor pe proiecte individuale și înaintarea propunerilor de modificare a planului anual de finanțare. Procedura de monitorizare se finalizează prin elaborarea

de note informative și rapoarte periodice, care au fost întocmite și prezentate MDRC în termenii stabiliți.

Procesarea documentelor primare, verificarea lor și asigurarea transferurilor bancare pe proiectele individuale. Este verificată corespunderea volumelor indicate în procese verbale cu volumele indicate în devizele ofertă, corectitudinea calculelor și a prețurilor indicate. Valoarea totală a lucrărilor verificate în perioada de raportare constituie 16368,08 mii lei. În urma verificărilor, documentația primară a fost transmisă către Secția financiară în vederea pregătirii demersurilor de finanțare.

Analiza utilizării mijloacelor financiare și corelarea cheltuielilor efective cu planurile de finanțare. Pe parcursul implementării proiectului este dusă evidența utilizării mijloacelor financiare și prezentate rapoarte către MDRC privind valorificarea mijloacelor financiare. Situația pentru primul semestru al anului 2013 se prezintă astfel:

Conform planului de finanțare, în perioada ianuarie-iunie 2013 a fost planificată valorificarea sumei de 17825,50 mii lei. Suma valorificată efectiv constituie 17535,17 (inclusiv achitarea avansurilor pentru execuția lucrărilor) sau 98,37% din suma planificată pentru perioada respectivă.

Organizarea recepției la terminarea lucrărilor pe 3 proiectele implementate:

- „Optimizarea capacităților operaționale ale Î.M."Apă - Canal or. Cahul" (24 ianuarie 2013)
- „Construcția drumului de acces Dimitrova-Acui” (iunie 2013)
- „Drum de acces spre muzeul memorial „Alexei Mateevici" din s. Zaim" (27 iunie 2013).

Organizarea evenimentelor de recepție finală în cadrul proiectelor:

- „Optimizarea capacităților operaționale ale Î.M."Apă - Canal or. Cahul";
- „Construcția drumului de acces Dimitrova-Acui”.

Trecerea în gestiunea aplicantului a bunurilor obținute în cadrul proiectelor, activitate reglementată de Regulamentul cu privire la modul de transmitere întreprinderilor de stat, organizațiilor, instituțiilor și subdiviziunilor lor, a clădirilor, construcțiilor, mijloacelor fixe și a altor active, aprobat prin Hotărârea Guvernului R.M. nr. 688 din 09.10.1995. Pentru respectarea prevederilor regulamentului menționat ADR Sud a desfășurat recepția finală a bunurilor obținute în cadrul proiectelor și transmiterea acestora către beneficiari. În anul 2013 în cadrul proiectului “Optimizarea capacităților operaționale ale Î.M."Apă - Canal or. Cahul" au fost transmise către beneficiar „Lucrări de reparație a clădirii dispecheratului și încăperilor blocului ingineresc Î.M."Apă - Canal or. Cahul” în valoare de 577,18 mii lei și bunuri în valoare de 1733,18 mii lei.

În ianuarie 2013 la solicitarea primăriei s. Roșu a fost contractată o companie care realizează ridicările de control a sistemului de alimentare cu apă nou construit. Aceeași companie va asista primăria Roșu în elaborarea pașaportului tehnic a apeductului din sat. Finalizarea lucrărilor sunt planificate pentru luna septembrie 2013. Această activitate va ajuta primăria s. Roșu în evidența și gestiunea infrastructurii noi construite.

Rezultatele obținute în urma implementării proiectelor investiționale în perioada de raportare:

- A fost finalizată construcția a 330 m. de drum în cadrul proiectului “Drum de acces spre muzeul memorial „Alexei Mateevici" din s. Zaim"
- A fost finalizată construcția a 4,6 km a drumului de acces Dimitrova-Acui și desfășurată recepția la terminarea lucrărilor și recepția finală a obiectului.

- Sunt în proces de finalizare lucrările de construcție a centrului de tineret și sport din or. Căușeni
- Au fost finalizate lucrările de terasament pe întreaga porțiune a drumului (4,84 km.) în cadrul proiectului “Construcția drumului Codreni - Sagaidacul Nou”
- Au fost efectuate procedurile de achiziții și semnat contractul cu antreprenorul în cadrul proiectului “Renovarea drumului L-510 R-30 Ștefan Vodă – Talmaza”
- În cadrul proiectului „Optimizarea capacităților operaționale ale Î.M."Apă - Canal or. Cahul", au fost finalizate lucrările de reparație a clădirii dispeceratului și încăperilor blocului ingineresc Î.M."Apă - Canal or. Cahul, Întreprinderea a fost dotată cu mașini specializate.

Renovarea drumului din Zaim

Construcția drumului Codreni - Sagaidacul Nou

Construcția drumului Dimitrova - Acui

Complexul Sportiv din Căușeni

„Lacul Sărat” din Cahul

Ca o totalizare a rezultatelor obținute în semestrul I 2013 în comparație cu perioadele similare ale anilor 2011-2012 vine analiza executării planului bugetar consolidat pentru semestrul I 2011, 2012 și 2013 expusă în tabel:

Tabel 6. Valorificarea mijloacelor financiare a proiectelor din RDS în semestrul I 2011-2013

Anul de implementare a proiectelor	Sursa de finanțare	Mijloacele financiare alocate anual	Mijloacele financiare planificate pentru semestrul I	Mijloace financiare valorificate în semestrului I conf. cheltuielilor efective	Gradul de valorificare a mijloacelor financiare planificate pentru semestrul I
Anul 2011 (2 proiecte)	FNDR	56 080,2	18 981,9	11 838,3	62,4
Anul 2012 (6 proiecte)	FNDR	42 037,1	19 193,1	9 780,8	51,0
Anul 2013 (6 proiecte)	FNDR	44 502,5	17 825,5	17 535,2	98,4

În concluzie: În semestrul I 2013 suma mijloacelor valorificate pe proiecte implementate de agenție depășește cu 80 la sută acest indicator pentru perioada similară a anului 2012 și cu 50 la sută pe cel din 2011.

2.3. Mediatizarea pe parcurs a rezultatelor proiectelor de dezvoltare regională

Implementarea proiectelor investiționale a fost reflectată la toate etapele intermediare de implementare, prin comunicate informative plasate pe pagina web a ADR Sud. Evenimentele de lansare de proiecte, precum și recepția lor finală a fost mediatizată și de alte surse de informare în masă regionale sau naționale. În perioada de raportare, a avut loc recepția la terminarea lucrărilor în cadrul a trei proiecte de importanță regională și recepția finală în cadrul a două proiecte implementate de ADR Sud. În acest context, au fost intervievați beneficiarii proiectelor, localnicii, de păreriile cărora s-a ținut cont la elaborarea comunicatelor de presă publicate pe site.

Este foarte importantă publicarea informațiilor despre etapele în implementarea proiectelor, precum și scopul și rezultatul vizitelor de monitorizare. Redarea situației la proiecte în diferite etape, permite vizualizatorilor să urmărească mersul lucrărilor, cine monitorizează și cu ce recomandări vine. În acest sens au fost publicate 12 articole pe www.adrsud.md, care elucidează aceste aspecte, însoțite de poze și imagini relevante.

O parte componentă a activității serviciului comunicare al ADR Sud în perioada raportată sunt Campaniile de conștientizare :

La 27 decembrie 2012 au demarat filmările pentru o ediție specială a emisiunii „Reporter de Gardă”, dedicată eforturilor de a crește calitatea apei în raionul Cahul. Ediția „Reporter de Gardă”, alături de o emisiune radio tematică, difuzate la postul public Moldova 1, respectiv Radio Moldova, fac parte dintr-o campanie națională de popularizare a cunoștințelor despre calitatea apei. Filmul a fost lansat oficial la 1 martie 2013 în cadrul evenimentului de prezentare a investițiilor făcute la IM Apă – Canal Cahul. Iar la 17 iunie 2013 au demarat filmările pentru a II-a ediție specială a emisiunii „Reporter de Gardă”, dedicată eforturilor de a crește calitatea apei în raionul Cahul, pusă pe post la 04.07.2013.

În luna martie, ADR Sud a lansat concursul ”Promotorii procesului de dezvoltare regională”, care constituie o campanie de promovare a mesajelor sociale lansate de ADR Sud, și va dura până la 02.09.2013.

Pe parcursul lunii mai au avut loc două întâlniri cu reprezentanții ONG CRAION CONTACT CAHUL privind elaborarea conceptului unei campanii de conștientizare a populației privind importanța apei potabile în viața omului.

În urma discuțiilor purtate se planifică până în luna august 2013 finisarea Termenilor de Referință privind organizarea campaniei de conștientizare.

Cele mai relevante activități desfășurate în ADR Sud sau prin intermediul ADR Sud, sânt reflectate în buletinele electronice lunare, elaborate regulat de către serviciul comunicare al ADR. Structura și conținutul buletinului sânt racordate la necesitățile informaționale ale vizualizatorilor. Prin urmare, buletinele conțin informații despre derularea proiectelor, etape în implementarea lor, precum și rezultatele vizitelor de monitorizare. Informații despre cele 5 proiecte de dezvoltare regională

implementate de ADR Sud, au fost publicate de pagina web și dispersate grupurilor țintă din Regiune. Imaginile din teritoriu sunt grupate în tipul de articol "Imagini proiecte în derulare", astfel ca vizitatorii să se poată convinge de veridicitatea celor expuse.

2.4. Monitorizarea, evaluarea și raportarea asupra proiectelor implementate în RDS

Monitorizarea implementării proiectelor investiționale în perioada de raportare s-a realizat de către specialiștii secției management proiecte ADR Sud în cadrul a peste 60 vizite pe teren la locul implementării proiectelor, în cadrul a 14 ședințe de lucru cu toți participanții implicați la implementarea proiectelor.

În iunie 2013, specialiștii de la Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC) și Agenția de Dezvoltare Regională Sud (ADR Sud) au evaluat impactul proiectului **"Turismul sportiv în promovarea imaginii Regiunii Sud - Complexul Sportiv Căușeni"**.

Scopul prioritar al evaluării proiectului a fost de a evidenția în ce măsură activitățile proiectului corespund priorităților Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională, conform criteriilor de evaluare legate de relevanță, eficiență, eficacitate, impact și durabilitate.

*Evaluarea proiectului
Complexul Sportiv din Căușeni*

În rezultatul acestei evaluări, responsabilii de la MDRC urmează să elaboreze un raport de monitorizare și evaluare a impactului și a durabilității proiectului. Documentul va conține observații și recomandări de care se va ține cont în procesul de implementare a unor proiecte similare.

Una din condițiile obligatorii de finanțare a proiectelor investiționale este asigurarea durabilității proiectelor implementate prin monitorizarea procesului de implementare a planului de acțiuni privind durabilitatea proiectelor. În acest context, în perioada de raportare au fost realizate următoarele:

- Pentru proiectul „Eficientizarea managementului DMS în RDS”, de către beneficiari au fost elaborate planurile de asigurare a durabilității. ADR Sud planifică pentru semestrul II al anului 2013 vizite de monitorizare a implementării planurilor date.
- Pentru proiectul „Reparația capitală a sistemului de canalizare, a stațiilor de pompare și a stației de purificare din or. Cimișlia; construcția sistemelor de canalizare, stațiilor de pompare și reconstrucția sistemelor de aprovizionare cu apă a s. Ecaterinovca” au fost organizate 2 ședințe de lucru în cadrul cărora s-au analizat eforturile întreprinse de către beneficiari în vederea asigurării funcționalității obiectivelor construite. S-a constatat că aplicanții întreprind eforturi semnificative în domeniul asigurării durabilității. Astfel, Primăria or. Cimișlia a finalizat construcția încăperii pentru stația de epurare din oraș. Urmează ca până la finele anului să fie instalat utilajul de epurare. Primăria s. Ecaterinovca a finalizat proiectarea stației de epurare locale și a obținut finanțare din partea fondului ecologic și Guvernului Poloniei pentru construcția stației de epurare. Notele informative privind situația la obiect au fost prezentate către MDRC.
- Pentru alte proiecte finalizate vor fi planificate vizite de monitorizare a asigurării durabilității proiectului pe parcursul sem. II al anului 2013.

Pe parcursul semestrului I 2013 în cadrul ADR Sud a fost elaborat 1 raport trimestrial pentru 5 proiecte individuale aflate în proces de implementare și 1 raport trimestrial privind monitorizarea mijloacelor financiare. Rapoartele au fost prezentate către MDRC în termenii stabiliți. În proces de elaborare se află rapoartele trimestriale pentru trimestrul II al anului 2013.

De asemenea, la solicitarea MDRC sunt elaborate și prezentate rapoarte săptămânale privind progresul în implementarea proiectelor de dezvoltare regională.

ADR Sud elaborează și prezintă MDRC și rapoarte finale de implementare a proiectelor. Astfel, pe parcursul anului 2012 a fost finalizată implementarea a 5 proiecte de dezvoltare regională, pentru care au fost elaborate rapoarte finale privind rezultatele obținute în cadrul proiectelor finalizate.

Toate rapoartele au fost transmise spre aprobare către MDRC în termenii stabiliți.

2.5. Asistarea APL în îmbunătățirea, elaborarea și implementarea proiectelor

În perioada de raportare în vederea realizării acestui obiectiv specific ADR Sud a organizat 3 ședințe de lucru cu aplicanții proiectelor aprobate spre finanțare în anul 2013, în vederea planificării activităților comune (ADR – aplicant).

La 06 februarie 2013 în or. Cimișlia a fost organizată ședința de lucru cu aplicanții proiectelor aprobate spre finanțare cu începere din 2013. Pe agenda ședinței au fost incluse subiecte legate de acordul de parteneriat, planul de implementare, indicatorii și regulamentul cu privire la activitatea managerului de proiect. Toate cele trei proiecte se încadrează în prioritatea 1 din Strategia de Dezvoltare Regională Sud: Reabilitarea infrastructurii fizice.

La 2 aprilie 2013 în s. Zaim, Căușeni a avut loc prima ședință de lucru din cadrul proiectului „Drum de acces spre muzeul memorial „Alexei Mateevici” din s. Zaim”. La ședință au participat factorii responsabili de implementarea proiectului și au fost puse în discuție subiecte legate de proiectarea drumului, pregătirea terenului pentru începerea lucrărilor și despre responsabilitățile fiecărei părți.

La 27 iunie, în or. Ștefan Vodă a avut loc ședința de lucru în cadrul proiectului “Renovarea drumului L – 510 Ștefan Vodă – Talmaza”. În cadrul ședinței au fost stabilite acțiunile și responsabilitățile actorilor implicați în vederea inițierii proiectului.

Activitățile realizate în cadrul componentei II a proiectului Twinning , care prevăd elaborarea a 2 proiecte pilot în dezvoltarea regională la fel se încadrează în acest obiectiv specific(o informație mai detaliată pe acest subiect este reflectată în compartimentul 4.5 al raportului).

OBIECTIVUL 3. Promovarea potențialului RDS și atragerea investițiilor

3.1. Promovarea potențialului RDS

ADR SUD este o instituție de importanță regională care promovează imaginea și potențialul întregii Regiuni Sud. În acest scop, este binevenită reflectarea evenimentelor din întreaga zonă Sud, fie de ordin cultural sau social. Reeditarea broșurii succinte a SDR Sud în limbile engleză și română, contribuie la promovarea potențialului economic și social, dar și cultural al regiunii. Informațiile despre potențialul cultural și turistic al regiunii se regăsesc atât în publicațiile pe site, cât și în materialele promoționale și informative elaborate și distribuite în cadrul evenimentelor organizate de ADR Sud. Partenerii naționali și internaționali ai ADR Sud sunt informați despre activitatea Agenției și prin intermediul unor seturi de materiale promoționale, oferite în cadrul vizitelor oficiale și de studiu.

Activitățile realizate de Agenția de Dezvoltare Regională Sud în perioada de raportare au fost reflectate, de către sursele media locale, regionale și naționale. În primă instanță, activitățile relevante cu potențial informativ sporit s-au regăsit pe pagina oficială a ADR Sud, pe conturile Agenției de pe rețelele de socializare și informare în masă. Procedura de promovare și asigurare a transparenței s-a realizat într-un mod tradițional, dar au fost aplicate și unele modalități noi. În acest fel s-a urmărit ca informația să ajungă la grupul țintă: Autoritățile Publice Locale și cetățenii Regiunii de Sud.

În perioada de referință au fost elaborate 109 comunicate de presă, invitații și note informative. Materialele, au fost plasate pe pagina oficială a Agenției de Dezvoltare Regională Sud www.adrsud.md, pe portalul informațional www.civic.md, www.comunicate.md, www.facebook.com, și pe panourile informative din incinta consiliilor raionale ale Regiunii de Sud. Materialele elaborate de către Serviciul Comunicare al ADR Sud au fost preluate de sursele media din țară și din regiune-11 reportaje TV, 11 reportaje radio, 60 articole în presa scrisă. Activitatea ADR Sud a fost reflectată în emisiunile radio și tv ale Tele – radio Moldova, Vocea Basarabiei, Cahul Express, Gazeta de Sud, Cuvântul Liber, info-sud.md, AiciTV, CimPrim, Bass-TV, Studio-L.md, stirilocale.md, Regional TV, Media Pro Tv și Radio.

Cea mai multă informație a oferit însă pagina oficială a ADR Sud www.adrsud.md. În decursul primului semestru al anului curent au fost făcute un șir de modificări, menite să sporească atractivitatea și utilitatea paginii. Ca aspect exterior, cromatică și formă au fost păstrate, însă au fost adăugate poze de fundal. Au fost introduse trei rubrici noi ”Felicitări”, ”Calendar” și ”Imagini proiecte în derulare” care au drept scop să ofere mai multă informație succintă, dar utilă pentru toți vizitatorii.

Au fost elaborate 6 Buletine Informative a căror aspect a fost îmbunătățit prin schimbarea designului. Acestea sunt expediate la sfârșitul fiecărei luni beneficiarilor și postate pe www.issuu.com, www.scribd.com cât și pe conturile Agenției de pe rețelele de socializare și informare în masă.

Pentru a avea acces la informațiile despre activitatea Agenției, proiectele în derulare, comunicatele informative sânt traduse și publicate pe pagina web a ADR Sud, varianta în limba engleză. Astfel, circa 15,53% din populația Regiunii Sud manifestă interes pentru activitatea ADR Sud, vizitând pagina oficială a Agenției. Toate activitățile au fost organizate cu scopul de a transmite mesajele MDRC și ADR Sud la populația din regiune și întreaga țară. A fost depus un efort comun care va ajunge într-un final să aducă rezultatele scontate. Serviciul Comunicare promovează, prin toate mijloacele modalități de accesare a surselor alternative de finanțare, sesiunile de informare și instruire, posibilitățile Regiunii de Sud, capacitatea investițională, atractivitatea turistică, oferind în acest fel, un spectru larg de informații Autorităților Publice Locale și societății civile din Regiune.

Festivalul etniilor din Cahul

Complexul turistic „Purcari”

Biserica „Adormirii Maicii Domnului” din Căușeni

3.2. Identificarea potențialilor finanțatori pentru proiecte regionale

În contextul identificării potențialilor finanțatori pentru proiectele regionale, specialiștii ADR Sud se informează prin diverse metode: informația parvenită de la MDRC, urmăresc permanent anunțurile de finanțare plasate pe site-urile organizațiilor donatoare și în Monitorul Civic, participă la diferite reuniuni tematice. Informația este selectată și transmisă prin email beneficiarilor, iar anunțurile cele mai importante sunt plasate pe website.

ADR Sud a facilitat desfășurarea la data de 24 mai a sesiunii de informare privind lansarea licitației adiționale pentru partenerii din Republica Moldova, organizată de Cancelaria de Stat cu suportul financiar al GIZ pentru persoanele interesate din RDS.

De asemenea, ADR Sud a aplicat în cadrul acestei licitații adiționale a **Programului Transnațional pentru Europa de Sud - Est 2007-2013**. Au fost selectate 6 proiecte relevante priorităților ADR din care un partener lider din Austria a acceptat participarea ADR Sud în cadrul proiectului „CC-WARE – Reducerea vulnerabilității resurselor de apă în condițiile schimbărilor climatice”.

A fost elaborată o listă de activități coordonate cu Ministerul Mediului, propuse a fi realizate de către partenerul ENPI din Moldova. Apoi, partenerul lider a venit cu propunerea de a accepta poziția de partener asociat în cadrul proiectului, unde ADR nu va avea buget separat, dar va putea participa la un șir de conferințe pentru a prelua experiența țărilor participante în cadrul acestui proiect.

În urma primirii acordului oficial al MDRC, a fost elaborată și expediată către partenerul lider austriac Anexa 5 privind Declarația de interes ca Asociat strategic în proiectul CC-WARE și un formular cu datele generale ale proiectului privind competența, valoarea adăugată, implicarea ADR Sud în acest proiect. Cererea de integrare a ADR Sud în proiectul CC-WARE, în calitate de partener asociat, urmează să fie examinată de Secretariatul Tehnic Comun al Programului de Cooperare Transnațională Sud Estul Europei.

La data de 14 martie, directorul ADR Sud și șeful secției PSP s-au întâlnit cu reprezentanții **Agenciei Cehe pentru dezvoltare**. În cadrul ședinței s-a discutat despre proiectele din RDS care vor fi susținute de ACD în anii 2013-2014. La fel s-a discutat despre posibilitățile de extindere a colaborării în anii 2014-2015.

Au fost elaborate propuneri de colaborare cu partenerii Cehi, direcții de activități majore, care urmează să fie examinate de MDRC și ACD (variantea română și engleză). A fost pregătit și prezentat MDRC un dosar (variantea electronică), care conține portofoliul de proiecte incluse în POR Sud 2013-2015, varianta engleză și 5 fișe de proiecte ale raionului Taraclia, varianta engleză, care nu sunt incluse în POR, dar care sunt în căutare de finanțatori. Este de menționat că și proiectele de la Taraclia pot fi atribuite la categoria „proiecte cu impact regional”.

ADR Sud a acordat consultanță în elaborarea propunerii de proiect a fermierului Ivan Caraivanov privind instalarea unei linii de producere a uleiului din plante etero-oleaginoase, ca proiect pilot în regiunea Sud. Propunerea a fost înaintată către **Bird Life International**, filiala din Ucraina.

În colaborare cu voluntarul american, ADR Sud a obținut finanțare în valoare de 40 351 lei, prin intermediul Programului de Granturi Mici al **Corpului Păcii SUA în Moldova**, pentru implementarea proiectului „Cimișlia oraș curat colectăm deșeurile separat”.

Scopul proiectului este de a organiza o campanie de conștientizare a populației din orașul Cimișlia despre importanța colectării selective a deșeurilor, pentru creșterea nivelului de cultură ecologică a cetățenilor.

Până în prezent au fost realizate activități de pregătire a implementării proiectului, au fost încheiate acorduri de colaborare cu prestatorii de servicii / bunuri și elaborat planul de activități detaliat privind organizarea campaniei de conștientizare planificate a se desfășura în septembrie-decembrie 2013.

În perioada de raportare a continuat colaborarea cu partenerii de dezvoltare în vederea selectării potențialelor proiecte care ar putea fi finanțate din surse externe. Astfel în cadrul secției Management Proiecte au fost analizate proiectele din DUP care sunt conexe cu domeniul de activitate al **GIZ** și prevăd îmbunătățirea sau regionalizarea serviciilor publice. Au fost selectate 3 proiecte („Construcția apeductului magistral Leova – Iargara”, “Construcția apeductului magistral Leova-Hănăseni Noi-Filipeni - Romanovca”, “Gestionarea integrată a deșeurilor menajere solide în raionul Cimișlia”) și prezentate către GIZ. Oportunitatea implementării proiectului dat a fost examinată de către experții GIZ/GOPA însă nu este aprobată o decizie referitor la finanțarea sau respingerea proiectelor date.

În luna august se planifică lansarea a două proiecte finanțate din fondurile Germaniei:

- Reabilitarea Stației de Tratare a Apei Potabile din Cahul, 470 mii Euro
- Construcția sistemului de canalizare a s. Roșu, 720 mii Euro.

În acest context, în perioada martie – mai 2013 au fost organizate 2 ședințe de lucru a comitetului local de monitorizare a proiectelor din sectorul AAC, la care s-au discutat rezultate implementării proiectului „Asigurarea cu apă potabilă a locuitorilor s. Roșu”, procesul de conectare la sistemul nou construit cât și următorii pași privind implementarea proiectului „Construcția sistemului de canalizare a s. Roșu”.

În scopul identificării surselor alternative de finanțare pentru proiectele din RDS, ADR Sud utilizează instrumentele de informare a APL și altor actori interesați cu referire la potențialii donatori pentru proiectele din R Moldova. În acest sens în cadrul sesiunilor de instruire organizate de ADR Sud au fost distribuite participanților listele și datele de contact ale potențialilor donatori. ADR optează pentru identificarea donatorilor interni, dar și externi în proiectele de dezvoltare regională.

”Centrul de Informare pentru Autoritățile Locale din RM”; ”Concursul anual de proiecte pentru a promova cooperarea descentralizată între comunitățile teritoriale”; ”Organizațiile societății civile interesate să aplice la Primul Apel de Proiecte lansat de Banca Mondială”, ”Proiectul Dezvoltarea Antreprenoriatului social în Moldova”, precum și alte programe investiționale internaționale și naționale au fost reflectate în 14 articole publicate pe site-ul ADR Sud.

De asemenea, pe site-ul ADR Sud, au fost plasate anunțuri despre programele interne care oferă finanțare, cum ar fi:

- concursul proiectelor de inovare și transfer tehnologic pentru anul 2013, lansat de Agenția pentru Inovare și Transfer Tehnologic din cadrul Academiei de Științe a Moldovei, cu finanțarea din bugetul de stat în mărime de până la 50% din costul total al proiectului;
- anunțul despre colectarea cererilor de finanțare din cadrul programului „PARE 1+1”, în care Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului IMM a lansat procedura de colectare a cererilor de finanțare nerambursabilă în cadrul Componentei III „Finanțarea afacerilor/Regula 1+1”;
- lansarea procedurii de colectare a proiectelor (în iunie 2012) finanțate din Fondul pentru Eficiența Energetică, alocat din Bugetul de stat, inclusiv pentru instituțiile publice.
- Autoritățile Publice Locale de ambele nivele, cât și Organizațiile non-guvernamentale din întreaga țară au putut găsi suport financiar pentru proiectele locale, urmărind programele naționale și internaționale de finanțare, publicate cu regularitate pe pagina web a Agenției.

OBIECTIVUL 4. Dezvoltarea capacităților actorilor de dezvoltare regională

4.1. Planificarea și raportarea asupra activităților de dezvoltare a capacităților

Reușita implementării cu succes a politicii de dezvoltare regională, depinde în mare măsură de dezvoltarea continuă a capacităților actorilor implicați în dezvoltarea regională: ADR, APL, CRD, ONG, etc.

În scopul fortificării capacității personalului ADR, au fost identificate necesitățile de instruire a specialiștilor ADR Sud și a altor actori de DR și a surselor de finanțare necesare.

În acest context, în baza necesităților de instruire a fiecărui specialist din cadrul Agenției, a fost elaborată o listă agregată cu teme de instruire propusă spre examinare MDRC. În urma aprobării de către MDRC, a fost elaborat Programul de dezvoltare a capacităților ADR Sud pentru anul 2013 cu 9 teme de instruire conform cărora agenția intenționează să susțină procesul de perfecționare continuă a angajaților săi și să vină pe rol de facilitator în procesul de dezvoltare a capacităților actorilor implicați în procesul de dezvoltare regională.

Rezultatele sondajului efectuat de GIZ în februarie 2013 indică disponibilitatea și interesul CRD pentru participarea la instruire pe subiectele relevante pentru dezvoltare regională. Temele care generează cel mai mult interes din partea membrilor CRD se referă la rolul CRD în țările europene și metodele de promovare a conceptelor de dezvoltare regională. În total 95% și respectiv 84% din respondenți și-au exprimat dorința de participare la sesiuni de instruire pe aceste teme.

Succesul politicii de dezvoltare regională depinde într-o mare măsură de funcționarea eficientă a CRD, care trebuie să se bazeze pe o conlucrare strânsă și pro-activă cu Agențiile de Dezvoltare Regională, cu APL, societatea civilă și mediul privat. Imperativul unei bune conlucrări între ADR și CRD derivă și din faptul că cele două structuri regionale se completează reciproc la nivel conceptual și operațional. Astfel, în timp ce CRD constituie o structură deliberativă, care ia decizii la nivel regional, ADR reprezintă puterea executivă, responsabilă pentru punerea în aplicare a acestor decizii.

În acest context a fost elaborat Conceptul programului de dezvoltare a capacităților CRD, care prevede 7 activități de instruire care se vor desfășura pe parcursul unui an calendaristic, în cadrul cărora membrii CRD vor fi familiarizați cu experiența instituțiilor similare din țările UE, atribuțiile CRD prevăzute de legislația în vigoare și modalitățile concrete de îndeplinire a acestora. Membrii CRD vor lucra în echipe și vor elabora analiza SWOT a CRD și vor identifica propuneri pentru îmbunătățirea activității CRD.

Obiectivul general al programului de dezvoltare a capacităților CRD constă în **sporirea simțului de proprietate a Consiliilor Regionale pentru Dezvoltare asupra procesului de dezvoltare regională în Republica Moldova.**

Totodată, sunt stabilite obiectivele specifice, atingerea cărora este preconizată până la finele programului de instruire. Acestea prevăd:

- 1) Identificarea unor idei de îmbunătățire a activității CRD și a mecanismului de conlucrare cu ADR.
- 2) Consolidarea CRD ca echipă.
- 3) Implicarea CRD în elaborarea documentelor de politici la nivel de regiune, în monitorizarea și evaluarea acestora, inclusiv în elaborarea planurilor anuale ale ADR.

Programul a fost coordonat cu MDRC, urmează aprobarea acestuia de CRD Sud în ședința din iulie curent. Implementarea programului de dezvoltare a capacităților CRD va fi finanțată de GIZ.

În vederea evaluării rezultatelor dezvoltării performanțelor specialiștilor ADR Sud și a altor actori de dezvoltare regională, la sfârșitul fiecărui an este elaborat raportul privind realizarea Programului anual de instruire, care servește ca bază pentru stabilirea necesităților și tendințelor pentru următorul an de raportare.

4.2. Dezvoltarea capacităților specialiștilor ADR

În perioada celor 6 luni ale anului 2013, angajații agenției au beneficiat de instruire sub formă de seminare de informare, ateliere de lucru, mese rotunde, forumuri, conferințe, vizite de studiu organizate de MDRC și partenerii de dezvoltare.

Instruirile de care au beneficiat angajații ADR Sud au fost organizate în mare parte de către GIZ, IDIS Viitorul, CONTACT Cahul, CIAL, Expert Grup, IPP, etc., cu tematici ce țin de achiziții publice, dezvoltarea urbană echilibrată, scrierea proiectelor cu finanțare externă, politica de dezvoltare regională în UE și RM, consolidarea capacităților agențiilor de dezvoltare regională în domeniul gestionării eficiente a procesului de dezvoltare regională, surse de energii regenerabile, etc.

În acest sens, au fost organizate și desfășurate 36 sesiuni de instruire, ateliere de lucru, etc., pentru actorii de DR din regiune, circa 477 reprezentanți ai APL, ADR Sud și alții actori au beneficiat de instruire.

De asemenea, specialiștii ADR Sud au participat la diverse conferințe, forumuri, congrese, cum ar fi:

- Forumul Regional Moldova – Ucraina – România, Organizat de IDEP în Chișinău la data de 15 martie 2013;
- Expoziția Internațională specializată „Moldenergy-2013” privind implementarea tehnologiilor inovatoare de eficiență energetică, găzduită de MOLDEXPO în perioada 22-25 martie 2013;
- Forumul Regional de Investiții și Inovații „Cooperare pentru dezvoltare”, Costești Ialoveni, 23 mai 2013;
- Congresul Internațional tematic în domeniul apei și deșeurilor solide, Istanbul, Turcia (22-24 mai 2013).

Schimb de experiență internațională

Întru fortificarea capacității instituționale, atingerea unui nivel înalt de profesionalism al actorilor locali în implementarea cu succes a SDR Sud, în perioada de referință au fost efectuate 5 vizite de studiu peste hotarele țării beneficiari în cadrul vizitelor total 10 persoane din RDS.

Vizita de studiu în Italia și Spania în cadrul proiectului „Politica de dezvoltare regională a UE”

Reprezentanții MDRC, ADR Nord, Centru și Sud, au învățat din experiența țărilor UE cum sunt promovate politicile de dezvoltare regională, vizitând în acest scop în perioada 20-30 ianuarie curent regiunile Lazio, Emilia Romagna și Veneto din Italia și orașul Zaragoza din Spania.

În Italia, delegația Republicii Moldova a fost găzduită de 3 agenții care implementează politicile de dezvoltare ale Guvernelor Regionale, prin crearea de parteneriate între instituții, organizații și asociații pentru o abordare integrată a acestei politici. Aceste agenții pentru inovare, se axează în principal, pe 3 mari domenii de intervenție: asistență tehnică; cercetare și inovare tehnologică și dezvoltare de capacități - toate bazate pe inovație și plus-valoare.

Vizita în Spania, a avut drept scop cunoașterea politicii de dezvoltare urbană a țării gazdă prin exemplul de succes al orașului Zaragoza, care a înregistrat o ascensiune în dezvoltare în ultimii 10 ani datorită politicii sale inovative în aspect de planificare urbanistică eficientă. Gazda delegației a fost primăria orașului Zaragoza, care are în implementare un șir de proiecte de dezvoltare a infrastructurii fizice, cu accent pe îmbunătățirea serviciilor publice acordate locuitorilor și vizitatorilor acestui oraș.

Vizitele de studiu în cadrul proiectului CO-WANDA

În perioada 26-27 februarie 2013, un grup format din trei reprezentanți din cadrul Sud ADR au participat la ședința Comitetului Director din cadrul proiectului CO-WANDA în Budapesta, Ungaria. ADR Sud este unul din cei 9 parteneri din cele 11 țări riverane Dunării. Proiectul a fost lansat în octombrie 2012 și a fost inițiat pentru a facilita elaborarea unei convenții internaționale pentru managementul deșeurilor generate de nave pe Dunăre.

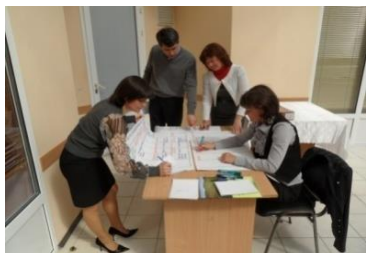

În perioada 09-11 aprilie 2013, a fost efectuată vizita de studiu în regiunea râului Rin la care a participat grupul format din trei reprezentanți ai ADR Sud, membri ai echipei de proiect. Vizita a avut drept scop familiarizarea cu practicile de implementare a CDNI (Convenția privind colectarea, depozitarea, precum și recepția deșeurilor în navigarea interioară a râului Rin și pe toate căile navigabile de pe

teritoriul Germaniei, Olandei, Belgiei, Franței și Luxemburg) care a fost semnată la 1 noiembrie 2009 de către cinci state membre ale Comisiei centrale pentru navigație pe Rin (Belgia, Germania, Franța, Olanda și Elveția) și Luxemburg.

Vizita de studiu în Ucraina în cadrul proiectului "Biodiversitatea stepei"

Bird Life International, filiala din Ucraina, a organizat un seminar cu tematica "Elaborarea Planului de management ale ariilor protejate", desfășurat în perioada 23-25 aprilie 2013, în regiunea Odessa, la care au participat specialiști ai rezervației „Lacurile Prutului de Jos”, reprezentanți al Ministerului Mediului și Agenției de Dezvoltare Regională Sud.

În cadrul seminarului echipa din Republica Moldova, alături de reprezentanții instituțiilor care reprezintă ariile protejate din 4 regiuni ale Ucrainei, au avut posibilitatea să studieze diferite subiecte ce țin de organizarea unui management eficient al ariilor protejate de stat și anume: etapele de elaborare a Planului de management, analiza situației existente și identificarea problemelor stringente ale ariilor protejate, forme și metode de implicare a actorilor principali în soluționarea lor, aspecte practice de soluționare a dificultăților în management, ș.a. De asemenea, au reușit să facă schimb de informații și experiență în domeniu. Apoi a fost realizată vizita în teritoriu în satul Petrovca, unde au fost studiate lanurile de pășuni însămânțate cu plante perene.

Vizita de studiu în Turcia

Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) a sprijinit deplasarea unui grup de șapte persoane, printre care și un angajat ADR Sud la Congresul internațional tematic în domeniul apei și deșeurilor. Evenimentul a avut loc în Istanbul, Turcia, în perioada 22-24 mai 2013.

Congresul Istanbul 3W a întrunit profesioniștii din domeniu, în special din regiunile învecinate cu Turcia: Europa, Orientul Mijlociu, Asia Centrală, Africa. Participanții au avut posibilitatea de a face schimb de cunoștințe și experiență, evenimentul insistând pe prezentarea celor mai inovative echipamente, vehicule, proiecte și practici.

În ultima zi a Congresului, pe data de 24 mai, au fost organizate sesiuni tehnice și efectuate vizite de instruire la instalația de prelucrare a deșeurilor solide din Odayeri, stația de tratare a apei ISKI Ikitelli, Stația de epurare biologică avansată a apei uzate din Atakoy.

Schimb de bune practici între ADR-urile din țară

Sesiunea de instruire: „Diseminarea experienței acumulate în procesul de elaborare a Strategiei de gestionare integrată a deșeurilor solide în RDS”

ADR Sud a găzduit la data de 5 aprilie 2013, la Cimișlia, o sesiune de instruire cu privire la procesul de elaborare a Strategiei de gestionare integrată a deșeurilor solide în Regiunea Sud (SMDS). Colegii din cadrul Agențiilor de Dezvoltare Regională Centru și Nord, reprezentanții Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei, au fost informați despre etapele elaborării SMDS și pașii implementării acesteia. Cu această ocazie toți invitații au vizitat și sediul ADR Sud, acest eveniment fiind considerat ca un schimb de bune practici între instituțiile de DR.

Conform chestionarelor de evaluare a evenimentului, participanți au evaluat evenimentul ca fiind unul reușit.

În concluzie, la acest compartiment, merită de subliniat disponibilitatea partenerilor de dezvoltare de a sprijini ADR-urile în vederea dezvoltării capacităților instituționale ale acestora, cu suportul cărora a fost posibilă marea majoritate a activităților nominalizate. Urmează expunerea în practică a lecțiilor învățate pentru a propulsa procesul de DR în RDS și în întreaga țară.

4.3. Dezvoltarea capacităților actorilor de DR (CRD, APL, sectorul privat, ONG, etc.)

În cadrul ședinței CRD Sud, din 6 martie 2013, au fost colectate chestionare privind disponibilitatea și interesul CRD pentru participarea la instruire pe subiectele relevante pentru dezvoltare regională. A fost elaborat Programul de dezvoltare a capacităților CRD cu diverse teme de instruire, care sperăm, vor contribui la creșterea interesului și implicării active a membrilor CRD în domeniul DR.

Dezvoltarea capacităților APL în perioada de raportare, a fost asigurată prin intermediul atelierelor de lucru, sesiuni de informare (aproximativ 12 la număr) organizate în colaborare cu partenerii de dezvoltare ai ADR:

- **GIZ – domeniile:**

- planificarea regională în sectorul EE și AAC, MDS;
- licitația adițională în cadrul Programului transnațional Europa de Sud - Est 2007-2013;
- studiu de fezabilitate pentru agregarea serviciilor de apă și canalizare pentru r. Cahul, cu opțiuni servicii colectare și tratare a apelor reziduale. Prezentarea opțiunilor.

- **Twinning:**

- consolidarea Capacităților în Dezvoltarea Regională în RM, componenta 3 Proiecte pilot: "Incubator regional de afaceri din orașul Cimișlia" și "Alimentare cu apă din râul Prut pentru RDS".

- **Bird Life:**

- organizarea managementului eficient al pășunilor în condiții de secetă;
- gestionarea pășunilor - garanția dezvoltării eficiente a sectorului animalier în condiții de secetă.

De asemenea, cu asistența ADR Sud, Institutul de Politici Publice, în colaborare cu Centrul de Dezvoltare Economică (Bulgaria) și Centrul Analitic Independent "Expert – Grup", cu suportul financiar al delegației Uniunii Europene, au organizat un training pentru reprezentanții autorităților publice, societății civile și a sectorului privat din Regiunea de Dezvoltare Sud privind implementarea Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului (ODM).

ADR a fost implicată în implementarea programelor de instruire privind planificarea și programarea locală și regională organizată de către Academia de Administrare Publică. Programul de formare "Planificare strategică integrată la nivel local și regional", pilotat la sfârșitul anului 2012, este compus din două module:

- Management și planificare strategică integrată
- Elaborarea și managementul proiectelor

În decursul primului semestru a fost organizate 3 sesiuni de instruire pentru autoritățile publice de nivelul I și pentru autoritățile publice de nivelul II, în cadrul Academiei de Administrare publică. Implicarea ADR Sud a constat în identificarea potențialilor beneficiari ai instruirilor din regiunea Sud.

ADR Sud a desemnat un reprezentant în grupul de lucru privind ajustarea materialelor de instruire a programului de formare "Dezvoltarea regională", prezentat de către Academia de Administrare Publică. Acest program va fi oferit reprezentanților APL de nivelul I și II, cu posibilitatea de a fi livrat ulterior și în cadrul cursurilor universitare și post-universitare.

S-au desfășurat 3 ședințe ale grupului de lucru în cadrul cărora s-a lucrat asupra diferitor aspecte:

02.04.2013 – planificarea în detalii a activităților grupului și experților pe toată perioada de elaborare a programului de formare;

23.05.2013 – discutarea și aprobarea finală a structurii programului (10 tematici privind Dezvoltarea regională în Republica Moldova, pentru 40 ore);

31.05.2013 – discutarea curriculumului programului, propus de către experți și în linii generale structura ghidurilor pentru facilitator și participanți.

Până la sfârșitul anului urmează să fie finalizat programul de formare integral, editate ghidurile pentru facilitator și participanți și susținută pilotarea programului pentru un grup de reprezentanți ai autorităților publice locale.

4.4. Dezvoltarea capacităților APL și a prestatorilor de servicii în sectorul AAC

În perioada 9-11 aprilie 2013, un grup de experți contractați de GIZ au efectuat o vizită de lucru la ÎM „Apă – Canal” Cahul unde au intervievat angajații operatorului, au analizat situația în teren și au colectat date necesare elaborării Programului de Creștere a capacităților operatorului de servicii AAC care va fi prezentat pentru implementare în luna Iulie 2013.

Doi specialiști ai ÎM Apă – Canal Cahul au luat parte la cea de-a VI-a ediție a Manifestărilor – Concurs "Detecția pierderilor de apă", eveniment găzduit de S.C. APANOVA BUCUREȘTI S.A., în perioada 7-9 iunie 2013 în București, România.

Reprezentanți ai administrațiilor de nivelul I și II din cele trei regiuni de dezvoltare au avut posibilitatea de a-și consolida cunoștințele în domeniul elaborării și managementului proiectelor în perioada aprilie - mai 2013 prin 3 vizite în teren în raionul Cahul, care s-a făcut remarcat prin implementarea cu succes a mai multor proiecte de aprovizionare cu apă, atât din sursele Fondului Național pentru Dezvoltare Regională (Crihana Veche, Manta), cât și a Guvernului României (satul Roșu). Modulul de instruire este parte a programului de formare „Planificare și programare la nivel local și regional”. Cursul a fost oferit de Academia de Administrare Publică (AAP).

4.5. Cooperare în cadrul proiectului Twinning „Consolidarea capacităților în dezvoltarea regională în RM”

Proiectul UE Twinning “Consolidarea capacităților în dezvoltarea regională în RM”, componenta 3 are stabilit drept obiectiv dezvoltarea capacităților ADR și APL în elaborarea proiectelor regionale. În acest sens au fost selectate 2 proiecte pilot din RDS, este vorba de:

1. "Crearea unui sistem de aprovizionare cu apă potabilă din râul Prut în Regiunea de Dezvoltare Sud"

Obiectivul general al proiectului: reabilitarea și dezvoltarea sistemelor de irigare și aprovizionare cu apă potabilă în raioanele Leova, Cimișlia și Basarabeasca.

Obiectivele specifice ale proiectului:

- Construcția unui sistem unic de irigare pentru raioanele Leova, Cimișlia și Basarabeasca.
- Construcția și interconexiunea cu conducta de irigare a sistemelor de aprovizionare cu apă și tratare a apelor uzate ale raioanelor Cimișlia și Basarabească.

2. "Incubator de afaceri în raionul Cimișlia"

Obiectivul general al proiectului: dezvoltarea activităților economice în mediul rural prin crearea unui centru regional de afaceri în orașul Cimișlia

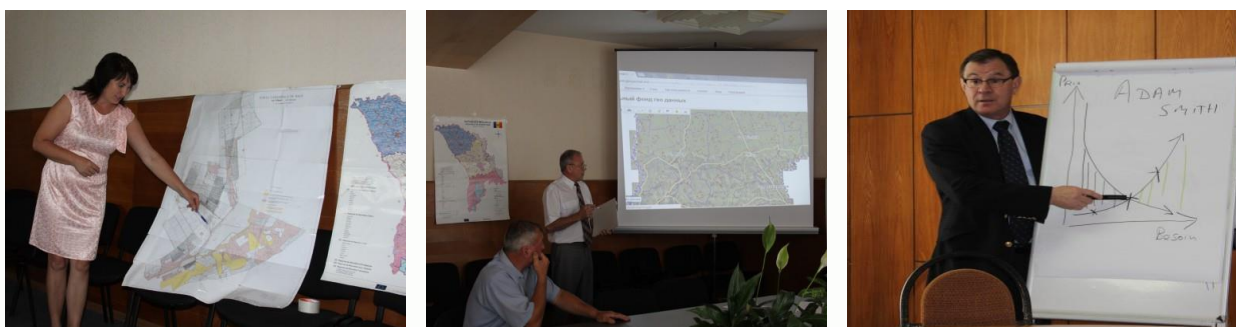
Obiectivele specifice ale proiectului:

- renovarea și echiparea infrastructurii incubatorului regional de afaceri din or. Cimișlia;
- crearea unui set de servicii (și echipament) disponibile pentru întreprinderile nou-create din mediul rural din raioanele Cimișlia și Basarabeasca.

În ambele proiecte aplicant este Consiliul raional Cimișlia.

În perioada de la lansarea componentei 3 a proiectului Twinning, în cadrul a 3 ateliere de lucru cu participarea membrilor GL, reprezentanți ai aplicantului lider, a partenerilor și specialiști din cadrul ADR Sud, au fost asistați de experții proiectului la îmbunătățirea NC elaborate de aplicant. La fel, echipa proiectului este învățată pas cu pas cum trebuie să parcurgi toate etapele elaborării unei note conceptuale pentru a obține un produs de calitate.

Acestea din urmă urmează să fie prezentate de echipa ADR și APL la seminarul inter-regional privind proiectele pilot în cele 3 regiuni preconizat spre desfășurare în trimestrul IV 2013.

Ședințele Grupului de lucru în cadrul proiectului pilot Twinning "Alimentarea cu apă din râul Prut pentru Regiunea de Dezvoltare Sud" și "Incubator de afaceri în raionul Cimișlia"

4.6. Cooperare în cadrul proiectului "Biodiversitatea stepei" Bird Life Ucraina

În perioada anului 2012 a fost inițiată colaborarea cu **Bird Life International, filiala din Ucraina**, în cadrul proiectului *"Consolidarea instrumentelor economice și juridice pentru conservarea biodiversității stepei, adaptarea și atenuarea schimbărilor climatice (biodiversitatea stepei)"* implementat în 3 regiuni ale Ucrainei: Lugansk, Odessa, Republica Autonomă Crimeea și Regiunea Sud a Republicii Moldova, cu sprijinul financiar al Uniunii Europene. Principalele obiective ale proiectului sunt:

1. Reabilitarea terenurilor de stepă degradate sau extenuate prin dezvoltarea durabilă în sferele de mediu, sociale și economice;
2. Menținerea și creșterea biodiversității de stepă, crearea de noi arii protejate.

Principalele direcții de colaborare sunt:

- Facilitarea creării unei filiale sau asociații reprezentante a Bird Life International în Republica Moldova;
- Îmbunătățirea calității pășunilor degradate;
- Promovarea cultivării culturilor etero-oleaginoase;

În continuarea activităților realizate în 2012, care au constat în: încheierea acordului de colaborare dintre părțile implicate în proiect, identificarea a 2 gospodării pilot ca potențiali beneficiari ale

investițiilor ulterioare prevăzute în proiect, organizarea a 3 sesiuni de instruire și o vizită de studiu pentru APL și fermierii interesați din regiune, în perioada primului semestru al anului 2013 au fost desfășurate următoarele:

- Acordarea grantului în mărime de 5 mii euro primăriei comunei Ecaterinovca, raionul Cimișlia, pentru realizarea lucrărilor de regenerare a pășunilor și crearea câmpurilor demonstrative;
- Monitorizarea și raportarea asupra lucrărilor efectuate pe 20 hectare de pășuni degradate, dintre care 5 hectare au fost însămânțate cu semințe de culturi perene rezistente la secetă, pe alte 5 hectare au fost introduse îngrășăminte minerale și 10 hectare au fost însămânțate cu sparcetă;
- Acordarea suportului în sumă de 4,5 mii Euro fermierului Ivan Caraivanov din satul Tvardița, raionul Taraclia, pentru inițierea afacerilor în domeniul creșterii de culturi etero-oleaginoase și anume plantarea a 10 hectare de levănțică.
- Organizarea unui seminar de instruire și schimb de experiență în baza practicii de îmbunătățire a pășunilor în comuna Ecaterinovca, raionul Cimișlia, pentru APL din regiune;
- Asigurată participarea echipei Republicii Moldova, reprezentanți ai rezervației științifice "Prutul de Jos", Ministerul mediului și ADR Sud, la instruirea cu tematica "Elaborarea Planurilor de management pentru ariile protejate", desfășurată în Odessa în perioada 24-26 aprilie 2013;
- Până la finele anului urmează să fie desfășurate în comun: 2 seminare pentru autoritățile publice locale cu genericul "Schimbările climatice: o influență și asupra vulnerabilității agriculturii la sudul Republicii Moldova"; conferința de presă finală, organizarea unei excursii la plantația de levănțică în satul Tvardița, raionul Taraclia, pentru fermierii din regiune interesați în cultivarea plantelor etero-oleaginoase. De asemenea se lucrează asupra constituirii asociației obștești reprezentante a organizației "Bird Life International" în Republica Moldova.

Seminarul din 25 iunie 2013 "Gestionarea pășunilor - garanția dezvoltării eficiente a sectorului animalier în condiții de secetă.

OBIECTIVUL 5. Asigurarea unui management eficient și transparent al activităților operaționale ale ADR Sud

5.1. Organizarea achizițiilor publice pentru activitatea operațională a ADR

Fiind finanțată din surse publice ADR Sud aplică procedurile de achiziții publice prevăzute de legislația în vigoare pentru procurare de bunuri și servicii necesare bunei funcționări a ADR.

Achizițiile publice desfășurate în semestrul I pentru activitatea operațională sunt expuse în tabelul 7.

Tabel 7. Achiziții publice pentru activitatea operațională a ADR Sud în 2013

Nr	Expunerea obiectului de achiziție	Procedura de achiziție aplicată	Câștigătorul desemnat	Suma contractată MDL
1	Produse petroliere	Cererea ofertelor de prețuri	Î.C.S "BEMOL-RETAIL"	69 700
2	Servicii telefonie mobilă	Valoare mică	ÎM "Orange Moldova" SA	7 200
3	Servicii telefonie fixă	Valoare mică	S.A. "MOLDTELECOM"	18 000
4	Servicii de internet	Valoare mică	S.A. "MOLDTELECOM"	7 200
5	Rechizite de birou	Valoare mică	SRL "Cimprim-imobil"	19 057
6	Servicii de deservire a calculatoarelor	Valoare mică	ÎS "Fintehinform"	13 585
7	Servicii în domeniul semnăturii digitale	Valoare mică	ÎS "Centrul de telecomunicații speciale"	725
8	Servicii hosting	Valoare mică	SRL "Publicitatea Noastră"	1 200
9	Servicul www.comunicate.md	Valoare mică	SC "DECAINFORM" SRL	3 000
TOTAL				139 667

Astfel, în perioada de raportare au fost achiziționate bunuri și servicii în valoare totală de 139,667 mii lei, pentru a asigura funcționalitatea agenției pe parcursul anului 2013.

5.2. Organizarea planificării și utilizării eficiente a surselor financiare destinate activităților operaționale a ADR

Managementul financiar și al gestiunii contabile a ADR Sud s-a realizat în perioada de raportare prin:

- planificarea financiară a cheltuielilor operaționale ale ADR Sud în strictă corespundere cu normativele în vigoare;

- administrarea și gestionarea eficientă a bunurilor din patrimoniu cu respectarea dispozițiilor legale în vigoare;
- planificarea bugetului operațional al agenției și urmărirea execuției acestuia;
- coordonarea și supervizarea activităților privind managementul financiar pentru toate activitățile derulate;
- organizarea și conducerea contabilității în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare;
- întocmirea lunară de bilanțe de verificare sintetice și analitice;
- elaborarea „Bilanțului contabil”;
- asigurarea și calcularea drepturilor salariale și a altor drepturi de personal;
- întocmirea și prezentarea în termenii stabiliți a diverselor rapoarte contabile organelor de resort din teritoriu.

În vederea utilizării corecte și eficiente a surselor financiare din FNDR și din surse externe Agenția a verificat corespunderea sumelor solicitate pentru finanțare de operatorii economici cu volumele de lucrări efectuate. Acest proces s-a finalizat prin elaborarea de note informative și rapoarte prezentate MDRC în termenii stabiliți.

La compartimentul cheltuieli operaționale și buna funcționare a Agenției în semestrul I, 2013, au fost valorificate **1058,1 mii lei** (din care 997,5 mii lei din FNDR și 60,6 mii lei din fondul GIZ) ceea ce constituie **81,2 %** din cheltuielile planificate pentru aceasta perioadă.

La capitolul control financiar preventiv au intrat: verificarea legalității, regularității și conformității operațiunilor în vederea identificării proiectelor de operațiuni care nu respectă aceste condiții, precum și încadrarea în limitele bugetare prin a căror efectuare s-ar prejudicia fondurile publice.

În cadrul ADR Sud sa efectuat auditul performanței „Există oportunități de îmbunătățire a proceselor de realizare a Strategiei naționale de dezvoltare regională prin sporirea eficienței utilizării surselor financiare alocate din FNDR în anul 2012. În rezultatul controlului nu au fost relevate nereguli ce țin de evidența contabilă.

5.3. Asigurarea transparenței activităților ADR Sud

Cele mai relevante activități desfășurate în ADR SUD sau prin intermediul ADR SUD, sunt reflectate în buletinele electronice lunare, elaborate regulat de către serviciul comunicare al ADR. Structura și conținutul buletinului sunt racordate la necesitățile informaționale ale vizualizatorilor. Prin urmare, buletinele conțin informații despre derularea proiectelor, etape în implementarea lor, precum și rezultatele vizitelor de monitorizare. Informații despre cele 5 proiecte de dezvoltare regională implementate de ADR Sud, au fost publicate de pagina web și dispersate grupurilor țintă din Regiune. Imaginile din teritoriu sunt grupate în tipul de articol ”Imagini proiecte în derulare”, astfel că vizitatorii să se poată convinge de veridicitatea celor expuse.

Au fost elaborate 6 Buletine Informative a căror aspect a fost îmbunătățit prin schimbarea designului. Acestea sunt expediate la sfârșitul fiecărei luni beneficiarilor și postate pe www.issuu.com, www.scribd.com cât și pe conturile Agenției de pe rețelele de socializare și informare în masă.

În scopul asigurării transparenței activităților ADR Sud, informația este plasată și pe panourile informative din incinta Consiliilor Raionale, astfel ca activitatea Agenției ,planurile și rapoartele, anunțurile să fie accesibile pentru toți locuitorii regiunii Sud. Prin intermediul paginii web a ADR Sud sunt anunțate ședințele Consiliului Regional pentru Dezvoltare și deciziile luate în cadrul lor.

5.4. Asigurarea secretariatului pentru activitatea CRD Sud

Pe parcursul perioadei de raportare ADR Sud a asigurat funcționalitatea Consiliului Regional de dezvoltare Sud, structura regională deliberativă, fără personalitate juridică, constituită în vederea elaborării, coordonării și monitorizării politicii de dezvoltare regională la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud. Consiliul funcționează în baza „Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului Regional pentru Dezvoltare”.

Tabel 8. Conducerea CRD Sud

<i>Numele</i>	<i>Funcția</i>
Efrosinia Grețu, președintele raionului Leova	Președintele CRD
Maxim Colța, președintele raionului Cimișlia	Vice-Președinte CRD
Maria Culeșov, director ADR Sud	Secretar CRD

În perioada ianuarie-iunie 2013 a fost desfășurată o singură ședință a CRD Sud, ADR oferindu-i tot suportul necesar (logistic, informațional, metodologic și consultativ). În cadrul ședinței s-au discutat probleme și au fost luate decizii importante vizavi de activitatea ADR Sud și procesul de dezvoltare regională (vezi tabelul 9).

Tabel 9. Deciziile aprobate de CRD Sud în ședințele din anul 2013

Nr	Ședința	Decizii aprobate
1.	06 martie 2013	Nr. 1: Cu privire la activitatea CRD sud în perioada 2011-2012 Nr. 2: Cu privire la audierea raportului de activitate al ADR Sud pentru anul 2012 Nr. 3: Cu privire la prezentarea informației privind proiectele finanțate din FNDR în anul 2013 Nr. 4: Cu privire la progresul înregistrat în implementarea Strategiei privind managementul deșeurilor solide în RDS și a activității Asociației de management a sectorului DS pe parcursul anului 2012 Nr. 5: Cu privire la activitățile realizate în vederea elaborării Planurilor regionale sectoriale pe domeniile AAC, MDS și EE și acțiunile planificate pentru următoarea perioadă.

În contextul dezvoltării capacităților membrilor CRD Sud, ca organ decizional în activitatea agenției, a fost elaborat Conceptul programului de dezvoltare a capacităților CRD Sud, care coordonat cu MDRC și aprobat de CRD, fiind implementat va ridica nivelul de competență a membrilor CRD în procesul decizional al dezvoltării regionale.

Pe tot parcursul anului, a fost asigurată informarea membrilor CRD despre activitățile realizate, fiind distribuit lunar buletinul informativ „Dezvoltarea Regională”.

Concluzii

ADR Sud este o instituție relativ nouă (creată în 2010), dar cu responsabilități destul de mari sub aspectul:

- implementării politicii statului de dezvoltare regională la nivel de regiune (politică relativ nouă pentru R. Moldova);
- elaborării de politici la nivel de regiune (SDR Sud și POR Sud);
- implementării proiectelor investiționale cu costuri destul de mari din sursele bugetare și din surse externe;
- creării de parteneriate durabile pentru elaborarea și implementarea strategiei regionale, etc.

În acest context este foarte important ca ADR să fie o instituție competentă din punct de vedere instituțional și profesional, să aibă capacități să elaboreze politici coerente și durabile pentru regiunea de dezvoltare și să implementeze proiecte investiționale pentru prosperarea regiunii de dezvoltare și a locuitorilor ei.

Activitățile realizate de ADR Sud în semestrul I 2013, vin să demonstreze performanța în ascensiune a instituției. În comparație cu anii precedenți a crescut nivelul de profesionalism al angajaților ADR Sud, nivelul de promovare și implementare a proiectelor investiționale, calitatea activităților organizate de agenție. A sporit numărul partenerilor de dezvoltare.

În anul 2012 angajații ADR Sud au obținut o experiență bogată în elaborarea/actualizarea principalelor documente de planificare regională, SDR Sud și POR Sud 2013-2015. Ca o continuitate în elaborarea de politici și planuri regionale, vine elaborarea în anul 2013 a Planurilor sectoriale regionale pe trei domenii majore de intervenție tangente priorităților din SDR Sud, AAC, MDS și EE, activitate realizată cu suportul GIZ.

În perioada de raportare a ADR Sud a gestionat implementarea a 7 proiecte investiționale, inclusiv 6 finanțate din sursele FNDR. Conform planului de finanțare, pentru perioada de raportare, I semestru 2013, au fost alocați 17825,50 mii lei din FNDR. Valorificați 17535,17 mii lei sau 98,37% din suma planificată. Comparativ cu perioadele similare ale anilor precedenți, 2011 și 2012, a crescut considerabil suma mijloacelor financiare valorificate, respectiv cu 50 și 80 la sută.

În semestrul de raportare s-a îmbunătățit conlucrarea ADR cu alți actori de dezvoltare regională, în deosebi cu APL de nivel I și II. Motivație fiind implicarea acestora în mai multe activități ce țin de planificarea sectorială (procesul participativ de elaborare a planurilor sectoriale regionale și de identificare a conceptelor de proiecte posibile care ulterior vor fi dezvoltate în proiecte posibile pentru finanțare), etc.

A continuat procesul de dezvoltare a capacităților APL din regiune, inclusiv în scriere de proiecte regionale. Astfel în perioada de raportare o contribuție mare în acest sens o are proiectul Twinning, în cadrul căruia APL din trei raioane ale regiunii, Cimișlia, Leova și Basarabeasca sunt învățați cum se lucrează în echipă la elaborarea unui proiect regional și cum pas cu pas trebuie să parcurgi toate etapele elaborării unei note conceptuale pentru a obține un produs de calitate.

În procesul de diversificare a surselor de finanțare pentru proiecte regionale și atragere a investițiilor, ADR Sud a colaborat strâns cu partenerii de dezvoltare GIZ și Agenția cehă pentru dezvoltare(ACD), parteneri de proiect Bird Life, CO-WANDA, dar a identificat și alți parteneri de proiecte ca Corpul Păcii și CC-WARE.

A fost asigurată transparența activității ADR Sud pe tot parcursul perioadei de raportare prin informarea, atât a membrilor CRD Sud și a altor actori de dezvoltare, cât și tuturor celor interesați utilizând în acest sens diverse surse de informare. Pagina web a ADR sud, buletine informative periodice, panouri informative, materiale în mass-media locală și națională, etc.

Ținând cont de reușitele obținute și de lecțiile învățate, ADR Sud va continua realizarea activităților care vor sta la baza implementării cu succes a SDR Sud, pentru prosperarea continuă a RDS și a populației acestei regiuni.